

Паспорт Одеської області

за 2024 рік

ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ
соціально-економічний паспорт
Обласний центр - місто-герой Одеса

I. Загальні відомості про Одеську область

Дата утворення: 27 лютого 1932 року.

Площа: 33,3 тис. кв. км, 5,5% від території України.

Відстані: від м. Одеса до м. Києва залізницею – 652 км, автошляхом – 480 км.

Населення: на 1 січня 2025 року (розрахунково) – 2495,9 тис. осіб.

Клімат: вологий, помірно-континентальний, поєднує риси континентального і морського. Середньорічна температура коливається від 8,2 °С на півночі до 10,8 °С на півдні області. Загальна сума опадів 340-470 мм на рік. Взимку переважають північні і південно-західні вітри, влітку – північно-західні і північні. Південна половина області схильна до посух та суховіїв.

Географічні дані: область займає територію Північно-Західного Причорномор'я від гирла річки Дунай до Тилігульського лиману (морське узбережжя в межах області простягається на 300 км), а від моря на північ – на 200 – 250 км.

Гідрографічна мережа: річкова мережа області належить басейнам Чорного моря, Дністра, Південного Бугу. На території області налічують близько 200 річок довжиною понад 10 км. Головні річки: Дунай (з Кілійським гирлом), Дністер (з притокою Кучурган), Кодима і Савранка (притока Південного Бугу). У приморській смузі багато прісноводних (Кагул, Ялпуг, Катлабук) і солоних (Сасик, Шагани, Алібей, Бурнас) озер. Також на узбережжі знаходиться велика кількість лиманів, найбільші - Дністровський, Куяльницький і Хаджибейський.

Кордони: Одеська область розташована на крайньому південному заході України та межує з Вінницькою, Кіровоградською, Миколаївською областями, а також з Республікою Молдова та Румунією.

Кількість адміністративних одиниць, населених пунктів та рад: область у своєму складі має 19 міст, 33 селища міського типу, 1122 сільських населених пункти. Районних рад – 7; рад територіальних громад – 91, у тому числі: міських рад – 19; селищних рад – 25; сільських рад – 47.

II. Історична довідка про адміністративно-територіальний устрій та економічний стан регіону XIX століття

Систематичне заселення та господарське освоєння території, на якій розташована Одеська область, почалось на початку XIX століття. До середини 30-х років переселенський рух носив в основному землеробський характер, однак швидке зростання міст та зменшення вільних резервів державних земель посилили роль неземлеробського міграційного руху в міста.

У першій половині XIX ст. Північно-Західне Причорномор'я виконувало функції транзитної території, через яку проходив на експорт український хліб. Надзвичайно важливим чинником, який сприяв господарському освоєнню та заселенню краю, було будівництво на території нинішньої Одеської області залізниць.

Необхідність господарського освоєння багатого на агрокліматичні ресурси та вигідно розміщеного в економіко-географічному відношенні краю сприяло тому, що уряд почав роздавати величезні земельні ділянки також і іноземним поселенцям (німці, болгари). Їхні поселення розташовувались в приморських районах (теперішні Комінтернівський, Овідіопольський, Біляївський), а також на Ізмаїльщині. Переселенці створювали цілі округи, вони отримали для себе права «іноземних колоністів» і пільгові умови заселення.

Приток робочої сили мав вирішальний вплив на зростання міських поселень та портових центрів. Вздовж торгових трактів виникали невеликі міські поселення, які набували функцій місцевих центрів торгівлі зерном. В них також починають розвиватися різні ремесла, а в деяких з'являються фабрично-заводські підприємства (Балта, Ананьїв та ін.).

Наприкінці XIX ст. в Одесі було майже 500 промислових підприємств, на яких працювало 16 тис. робітників. Будувались вовняні фабрики, було налагоджене виробництво канатів, розвивався рибний промисел, виноробство, борошномельне виробництво, сільськогосподарське машинобудування та морський транспорт.

XX століття **Довоєнні та воєнні часи (1932-1944 роки)**

Адміністративно-територіальний устрій. Одеська область була утворена 27 лютого 1932 року Постановою IV позачергової сесії Всеукраїнського центрального виконавчого комітету, яка була опублікована у «Збірнику законів і розпоряджень Робітничо-селянського Уряду України» від 29.02.1932 № 5.

На той час Одеська область включала частини територій нинішніх Кіровоградської, Херсонської та Миколаївської областей. До її складу входили чотири міста, безпосередньо підлеглі області (Одеса, Кіровоград, Миколаїв, Херсон), і 46 районів: Анатоліївський (Тилігуло-Березанський), Андрієво-Іванівський, Антоно-Кодинцівський (Комінтернівський), Арбузинський, Баштанський, Березівський, Бериславський, Біляївський, Благоевський, Бобринецький, Велико-Висківський, Велико-Олександрівський, Вільшанський, Вознесенський, Голованівський, Голо-Пристанський, Гросулівський, Грушківський, Добровеличківський, Доманівський, Жовтневий, Зельцький, Знам'янський, Калініндорфський, Карл-Лібкнехтівський,

Каховський, Кривоозерський, Любашівський, Ново-Архангельський, Ново-Бузький, Ново-Миргородський, Ново-Одеський, Ново-Український, Очаківський, Первомайський, Роздільнянський, Скадовський, Снігурівський, Спартаківський, Троїцький, Устинівський, Фрунзівський (Захаріївський), Хмелівський, Хорлівський, Цебриківський та Цюрупинський.

У лютому 1932 року Біляївський район був розформований і його територія повністю приєднана до території Одеської міськради. З частини території Бобринецького району (13 сілрад) був утворений Братський район, з частини території Любашівського району (14 сілрад) – Велико-Врадіївський район.

Постановами ВУЦВК від 22 січня і 17 лютого 1935 року ряд районів на Україні були укрупнені. Зокрема, до утворених районів Одеської області додалося ще 20: Афіамський, Біляївський, Благодатнівський, Березнегуватський, Володимирський, Варварівський, Вітязевський, Горностаївський, Гайворонський, Єланецький, Єлізаветградківський, Мостовський, Мало-Висківський, Ново-Воронцовський, Привільнянський, Піщано-Бродський, Тишківський, Чаплинський, Ширяївський, Янівський. Указами Президії Верховної Ради СРСР від 22 вересня 1937 року та 10 січня 1939 року низка районів була виключена зі складу Одеської області та передана до Миколаївської і Кіровоградської областей.

У 1938 році були скасовані Зельцький район з передачею його території до складу Роздільнянського району, Спартаківський район – до Роздільнянського та Біляївського районів, Благоївський район – до Комінтернівського та Янівського районів, Карл-Лібкнехтівський район – до Березівського району Одеської області та Варварівського району Миколаївської області.

У зв'язку з Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 січня 1939 року стосовно утворення Кіровоградської області були передані в новостворену область наступні райони: Тишківський, Хмелівський, Піщано-Бродський, Ново-Архангельський, Добровеличківський, Мало-Висківський, Велико-Висківський, Ровнянський, Ново-Український і Ново-Миргородський.

У серпні 1940 року з утворенням Молдавської Радянської Соціалістичної республіки до Одеської області відійшли такі райони колишньої Автономної Молдавської Радянської Соціалістичної республіки: Ананьївський, Котовський, Піщанський, Балтський, Чорнянський, Валегоцулівський, Кодимський і Красноокнянський.

Таким чином, перед Великою Вітчизняною війною Одеська область поділялася на такі райони: Андрієво-Іванівський (Андре-Іванівський), Арбузинський, Ананьївський, Балтський, Біляївський, Березівський, Благодатневський, Братський, Велико-Врадіївський, Валегоцуловський, Веселинівський, Вільшанський, Вознесенський, Гайворонський, Голованівський, Гросуловський, Доманівський, Грушківський, Жовтневий, Комінтернівський, Кодимський, Котовський, Красноокнянський, Кривоозерський, Любашівський, Мостовський, Овідіопольський, Одеський, Первомайський, Роздільнянський, Савранський, Троїцький, Фрунзівський, Цебриківський, Чернянський, Ширяївський і Янівський.

30 серпня 1941 року відповідно до німецько-румунського договору на окупованій Німеччиною і Румунією території півдня України була утворена нова адміністративно-територіальна одиниця – Губернаторство Трансністрія, до якої увійшли вся Одеська область, частини Вінницької і Миколаївської областей, лівобережна частина Молдавії.

Економічний стан. Під час утворення Одеської області значними темпами розвивався економічний потенціал області. Створювались нові підприємства, а старі технологічно оновлювались.

У 1932 році промисловість Одеської області була представлена машинобудуванням, суднобудуванням, виробництвом будматеріалів, деревообробною, текстильною, хімічною і харчовою промисловістю. В Одесі діяли такі підприємства як канатний завод, джгутова фабрика, Одеська сукняна фабрика, що належали до текстильної промисловості, завод Жовтневої революції, Одеський завод Марті, що належали до металообробної промисловості, Одеський завод шампанських вин, підприємства харчової промисловості м. Одеси. У районах області харчову промисловість представляли фабрики кустарного типу, за винятком трьох великих цукроварень.

Сільське господарство було основною за обсягом виробництва й зайнятості трудових ресурсів галуззю матеріального виробництва в області. У 1932 році на території Одеської області працювало 89 машинно-тракторних станцій, які мали на озброєнні майже 5 тис. тракторів та іншу сільськогосподарську техніку, організувались колгоспи і радгоспи.

У 1930-х роках в Одеській області вирощували пшеницю, кукурудзу, соняшник, цукрові буряки (у північній частині) та ін. Впроваджувалися посіви на поливних землях. Культивувалися ефіроолійні культури (казанлицька і червона троянди, ірис, лаванда, шавлія мускатна), тютюн, гірчиця, лікарські рослини, південні коноплі та овочево-баштанні культури: томати, баклажани, кабачки, огірки, перець, дині, кавуни. Поширювалися сади та виноградники. Вирощували абрикоси, вишні, черешні, сливи; зерняткові: яблуні, груші. Тваринництво мало молочно-м'ясний напрям, також розвивалося птахівництво, свинарство, вівчарство.

Соціальна сфера. Поряд з розвитком промисловості та сільського господарства вирішувались питання соціального розвитку. На території Одеської області у 1935 році функціонували близько 10 курортів, які забезпечували населення гарними умовами лікування та якісним відпочинком. На Одеських курортах з великим успіхом вживалися для лікування серцевих хворих газовані (вуглекислі та кисневі) морські ванни. Найбільш популярним було лікувальне мінеральне джерело «Куяльник» – Куяльницька грязелікарня була найбільшою у Радянському Союзі, а на Куяльницькому курорті існувало 10 санаторіїв. В Одесі діяло два науково-дослідних інститути: Інститут курортології і бальнеології та Інститут туберкульозний.

На кінець 1937 року практично всі діти шкільного віку в Одеській області були охоплені навчанням. У селах було здійснене загальнообов'язкове початкове навчання, в містах - семирічне. В містах і селах будувалися нові шкільні приміщення, відкривалися нові школи. Тільки за 1932-1937 роки кількість середніх шкіл збільшилася у 8,4 рази.

В 1940-1941 навчальному році на Одещині діяли 1143 школи. Створювалися позашкільні освітньо-виховні заклади. Розвивалась вища освіта.

Значного розвитку у 30-40 роках набула сільськогосподарська наука. На базі Одеської сільськогосподарської станції було створено Український генетико-селекційний інститут, на базі виноробної дослідної станції – Український науково-дослідний інститут ім. В.Є. Таїрова. Усього на Одещині напередодні війни діяло 20 науково-дослідних інститутів.

Післявоєнні часи (1944-1991 роки)

Адміністративно-територіальний устрій. Постановою Президії Верховної Ради СРСР від 30 березня 1944 року Миколаївська область була розділена на Миколаївську і Херсонську, у зв'язку з чим від Одеської до Миколаївської області відійшли райони: Арбузинський, Благодатненський, Братський, Вознесенський та Веселинівський.

У 1944 – 1945 роках Гросулівський район був перейменований на Великомихайлівський, Валегоцулівський – на Долинський, Янівський – на Іванівський. З Андре-Іванівського району було виділено новий район - Миколаївський.

Остаточні межі Одеської області сформувались у лютому 1954 року, коли за Указом Президії Верховної Ради відбулась зміна тодішніх територіальних меж України. Від Одеської області відійшло 9 районів до Миколаївської та Кіровоградської областей, водночас до неї влилися усі райони колишньої Ізмаїльської області. В результаті територія області значно розширилась, зросла чисельність населення та кількість національностей.

У листопаді 1957 року Долинський, Піщанський та Троїцький райони були ліквідовані і їх територія розподілена між районами Ананьївським (9 сілрад), Балтським (3 сілради), Котовським (3 сілради), Любашівським (3 сілради), Савранським (6 сілрад) і Ширяївським (1 сілрада). Райцентр Лиманського району був перенесений з Лиманського в Білгород-Дністровський, який був раніше містом обласного значення, і район отримав назву Білгород-Дністровського.

Внаслідок об'єднання Чернянського і Красноокнянського районів у червні 1958 року було створено Красноокнянський район. Вилкове з обласного значення перейшло до районного і було включене до складу Кілійського району.

У січні 1959 року були ліквідовані райони Андрієво-Іванівський з передачею його території до складу Миколаївського району, Жовтневий – з передачею території у Березівський, Цебриківський і Ширяївський райони. Райцентр Суворівського району був перенесений з с. Суворового в Ізмаїл, який був раніше містом обласного значення, і район отримав назву Ізмаїльського. 7 сілрад, підпорядкованих Ізмаїльській міськраді, були передані в Ізмаїльський район.

На 1960 рік Одеська область складалася з 31 району: Ананьївський, Арцизький, Балтський, Біляївський, Березівський, Боградський, Білгород-Дністровський, Бородинський, Великомихайлівський, Іванівський, Ізмаїльський, Кілійський, Кодимський, Комінтернівський, Котовський, Красноокнянський, Любашівський, Миколаївський, Новоіванівський, Овідіопольський, Одеський, Роздільнянський, Ренійський, Савранський, Саратський, Старокозацький,

Тарутинський, Татарбунарський, Фрунзівський, Ширяївський, Цебриківський.

У січні 1963 року Указом Президії Верховної Ради УРСР місто Котовськ було віднесено до міст обласного значення.

Економічний стан. Складним для Одещини був період відновлення господарства, яке було зруйноване внаслідок війни. У жовтні 1944 року відновились планові перевезення військових та народногосподарських вантажів на лініях Одеса – Поті – Батумі, Одеса – Констанца – Варна, Одеса – порти Дунаю. Поновлено залізничний рух на лініях Одеса – Київ та Одеса – Москва. На початку 1945 року вантажообіг Одеського порту досяг довоєнного рівня. Швидко була введена в дію Одеська залізниця.

Відновлювався один з найбільших на Чорному морі судноремонтний завод ім. 50-річчя Радянської України. На кінець 1946 року Одеський порт перевищив довоєнний рівень за обсягами оброблених вантажів.

Заводи ім. Жовтневої революції, ім. Січневого повстання, «Червоної гвардії», ім. Старостіна, суперфосфатний та інші почали постачати народному господарству верстати, тракторні плуги, підйомні крани, лебідки для вугільних шахт, електровагоноваги для металургійної промисловості, суперфосфат, сірчану кислоту. За виробництвом промислової продукції Одещина у 1947 році зайняла 2 місце в Україні.

У 1948 році за урожайністю та валовим збором зернових культур область перевищила показники довоєнного, 1940 року. За 2 роки післявоєнної п'ятирічки в області було відновлено та введено в експлуатацію майже 400 заводів та фабрик. Виробництво промислової продукції у порівнянні з 1945 роком збільшилось у 12 разів. До кінця 50-х років у народному господарстві області відбулись якісні зміни, розвиток отримали перспективні галузі промисловості. Побудовано нові та реконструйовано діючі промислові підприємства, виконаний великий обсяг робіт з механізації і автоматизації виробничих процесів. В цей період підприємства машинобудування освоїли випуск нових типів машин та устаткування: шахтних та гірничо-рудних лебідок, кранів на пневматичній ході, холодильних установок, ковальсько-пресових машин, приводів та засобів автоматики, устаткування та апаратури для газоплазменної обробки металів та металізації виробів, верстатів і машин високої точності та продуктивності.

Було побудовано 25 нових вокзалів, у тому числі на станціях Котовськ, Мардарівка, Роздільна, Сербка та інших. 12 липня 1952 року відбулось відкриття нового вокзалу станції Одеса – Головна.

У 1958 році 5 одеських підприємств – завод ім. Кірова, ім. Січневого повстання, «Кінап», ім. Жовтневої революції, «Холодмаш» – з успіхом демонстрували свої досягнення на Всесвітній промисловій виставці у Брюсселі (Бельгія) та на виставці в Осаці (Японія). До середини 60-х років закінчилась реконструкція та технічне переоснащення майже усіх промислових підприємств області. Були введені у дію 35 нових заводів та фабрик.

У післявоєнний час значними промисловими центрами, крім Одеси, стали Ізмаїл, Балта, Ананьїв, Білгород-Дністровський, Котовськ, Роздільна та багато інших населених пунктів області. Так, наприклад, судноремонтний завод, який виріс в Ізмаїлі на місці старих майстерень, став одним з найсучасніших підприємств

Міністерства морського флоту СРСР. У 1965 році в Ізмаїлі був введений в дію целюлозний комбінат, який був озброєний найсучаснішим устаткуванням. У Балті в результаті реконструкції швейного виробництва була створена велика швейна фабрика, реконструйований меблевий комбінат. У Котовську виріс великий комплексно-механізований цукровий завод.

Після 1965 року будівництво великих промислових об'єктів в області у масовому порядку вже не велось. У 60-ті роки були введені в дію крупні електротехнічні («Електронмаш» – 1966 рік) і верстатобудівні («Мікрон» – 1967 рік) підприємства машинобудування та інші.

У 80-ті роки продовжувалося введення в дію нових промислових підприємств, зокрема, з вироблення продукції кінцевого споживання.

Важливою галуззю, яка визначила спеціалізацію Одещини, став морський транспорт. У період 50-70 років тут відбулись великі перетворення. Був розширений і реконструйований Одеський порт, відкритий новий морський вокзал з пасажирським комплексом. Розгорнулось будівництво Білгород-Дністровського порту. Високими темпами розвивався морський транспорт: обсяги вантажів настільки зросли, що виникла необхідність у спорудженні поблизу Одеси ще одного морського порту. Такий порт, який назвали Іллічівським, був побудований на Сухому Лимані, в 30 км від Одеси.

Значною подією для Одещини та країни став початок будівництва у 1973 році на березі Григорівського лиману порту з перевалки хімічних вантажів, який з часом став одним з найбільших портів у країні. Одночасно тут були побудовані місто та велике хімічне підприємство – Одеський припортовий завод, який став одним з флагманів економіки регіону.

Соціальна сфера. За 70-80-ті роки помітно виріс культурний та науково-технічний потенціал. Колективи вузів, науково-дослідницьких установ та конструкторських бюро, Південного наукового центру Академії наук України вирішують найважливіші проблеми в області суспільних наук і техніки, медицини та астрономії, селекції сільськогосподарських культур, біології південних морів та мікробіології, хімії та фізики.

Роки незалежності

В перші роки незалежності України відбулися зміни в адміністративно-територіальному устрої Одеської області: 03.02.1993 Постановою Верховної Ради № 2989-ХІІ смт Южне Суворовського району м. Одеса віднесено до категорії міст обласного значення, а смт Теплодар Центрального району м. Одеса – Постановою Верховної Ради від 17 червня 1997 року № 353/97-ВР.

Для розширення зовнішньоекономічних зв'язків регіону та країни законами України від 23.03.2000 було створено спеціальні економічні зони «Рені» (№ 1605-ІІІ) строком на 30 років та «Порто-франко» (№1607-ІІІ) строком на 25 років.

У 2000 році м. Одеса ввійшло до Міжнародної асамблеї столиць і великих міст СНД.

З метою розвитку міжнародного співробітництва Одеська область стала дійсним членом таких європейських організацій:

1. Асамблея європейських регіонів (з 1992 року) – створена в 1985 році та є політичною формою організації регіонів Європи і представником їх інтересів на європейському і міжнародному рівнях, до складу якої входять 270 регіонів-членів з 33 країн та 16 міжрегіональних організацій.

2. Робоча співдружність придунайських країн (з 1994 року) – створена у 1990 році, метою якої є сприяння співробітництву її членів для розвитку Дунайського регіону в інтересах його жителів та мирного співробітництва в Європі. До складу входять 24 регіони з 11 країн.

3. Єврорегіон «Нижній Дунай» (з 1998 року) – створено в 1998 році та є формою прикордонного співробітництва між територіальними громадами або місцевими органами влади України, Румунії та Республіки Молдова, розташованими у прикордонній зоні, в якій сторони беруть участь у загальних заходах, що проводяться у відповідності до національних законодавств і норм міжнародного права. До складу входять Одеська область (Україна), райони Кагул та Кантемір (Республіка Молдова), повіти Бреїла, Галац, Тульча (Румунія).

4. Асоціація європейських прикордонних регіонів (з 2001 року) – створена у 1971 році. Її членами є близько 90 регіонів та регіональних інституцій Європи. Одеська область є членом даної Асоціації як один з регіонів у складі Єврорегіону «Нижній Дунай».

5. Конференція приморських регіонів Європи (з 2004 року) – створена в 1973 році з метою сприяння розвитку морських периферійних регіонів. Членами організації є 161 регіон з 28 країн Європи.

6. Асамблея європейських виноробних регіонів (з 2004 року) – створена у 1988 році з метою сприяння загальним інтересам виноробних регіонів в європейській і світовій економіці та підвищення культури вина у суспільстві. Членами Асамблеї є 70 регіонів, що представляють майже всі країни так званої «Великої Європи». Метою участі Одеської області є демонстрація досягнень підприємств виноробної і алкогольної промисловості, сприяння просуванню і впровадженню інноваційних технологій у виробництво алкогольних напоїв.

7. Асоціація транскордонного співробітництва «Єврорегіон Нижній Дунай» (з 2008 року) – створена у 2008 році під час засідання Ради Єврорегіону «Нижній Дунай» у м. Одеса. Серед основних завдань: стабільний розвиток адміністративно-територіальних одиниць, що входять до складу Асоціації; розробка стратегій, програм, навчань та досліджень, які сприятимуть транскордонному співробітництву та постійний розвиток транспортної інфраструктури і комунікацій в прикордонних регіонах та між ними.

III. Сучасний стан Одеської області

Клімат та природні ресурси

Клімат вологий, помірно континентальний. У цілому клімат поєднує риси континентального і морського. Зима м'яка, малосніжна і нестійка; середня температура січня від -2 °С на півдні до -5 °С на півночі. Для весни характерні похмура погода, тумани у зв'язку з охолоджуючим впливом моря. Літо переважно спекотне, сухе; середня температура липня від 21 °С на північному заході до 23 °С на півдні, максимальна до 36-39 °С (в останні роки і більше). Осінь тривала, тепліше

весни, в основному хмарна. Середньорічна температура коливається від 8,2 °С на півночі до 10,8 °С на півдні області. Загальна сума опадів 340-470 мм на рік, головним чином випадають влітку (часто у вигляді злив). Число годин сонячного сяйва приблизно 2200 на рік. Тривалість вегетаційного періоду 168-210 діб із загальною сумою температур від 28 °С до 34 °С.

Взимку переважають північні і південно-західні вітри, влітку – північно-західні і північні. Південна половина області схильна до посух, курних бурь, суховіїв.

Розвідані попередньо чи оцінені прогнозно понад 160 родовищ твердих корисних копалин (піски, суглинки, гравій, галька, граніти, вапняк, нафта, природний газ, залізна руда, фосфорити, кольорові метали, золото, кам'яне та буре вугілля, лікувальні грязі та ін.), але основна частина розвіданих родовищ знаходиться на орних землях.

До місцевих корисних копалин, які використовуються в промисловості, відносяться і мінеральні підземні води. Найбільш відома лікувальна хлоридно-натрієва мінеральна вода «Куяльник», видобуток якої ведеться в межах Одеського промвузла. Столові слабомінералізовані води видобуваються в містах Ізмаїл, Балта, Білгород-Дністровський та інших.

Адміністративно-територіальний устрій та склад населення

Одеська область – приморський і прикордонний регіон України, розташований на південному заході країни, з територією 33,3 тис. км², що становить 5,5 % території України.

Одеська область утворена 27 лютого 1932 року. Адміністративний центр регіону – місто Одеса одне з найбільших міст України, важливий транспортний, індустріальний, науковий, культурний і курортний центр.

На 1 січня 2025 року населення області (розрахунково) становить 2495,964 тис. осіб.

Національний склад населення (на 01.01.2022): – українці – 62,8 %; росіяни – 20,7 %; болгари – 6,1 %; молдавани – 5,0 %.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 № 623-р «Про затвердження перспективного плану формування територій громад Одеської області», затверджено перелік спроможних територіальних громад, яким передбачено функціонування на Одещині 91 територіальної громади (ТГ) – 19 міських ТГ, 25 селищних ТГ та 47 сільських ТГ.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 720-р затверджено адміністративні центри та території територіальних громад Одеської області.

КАРТА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД З ПОКРИТТЯМ УСІЄЇ ТЕРИТОРІЇ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ПОЗНАЧЕННЯМ МЕЖ НОВОУТВОРЕНИХ РАЙОНІВ

ПОДІЛЬСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Подільськ
Населення адмін. центру	39220
Населення району	220786
Площа, кв. км.	7053,139
Кількість громад	12
Максимальні відстані до адміністративного центру	
Населений пункт	Відстань
смт Саврань Савранської ТГ	135 км

БЕРЕЗІВСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Березівка
Населення адмін. центру	9428
Населення району	104969
Площа, кв. км.	5549,843
Кількість громад	16
Максимальні відстані до адміністративного центру	
Населений пункт	Відстань
с. Чогодарівка Чогодарівської ТГ	121 км

РОЗДІЛЬНЯНСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Роздільна
Населення адмін. центру	17441
Населення району	101407
Площа, кв. км.	3571,768
Кількість громад	9
Максимальні відстані до адміністративного центру	
Населений пункт	Відстань
смт Захарівка Захарівської ТГ	73 км

БОЛГРАДСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Болград
Населення адмін. центру	14818
Населення району	144377
Площа, кв. км.	4518,023
Кількість громад	10
Максимальні відстані до адміністративного центру	
Населений пункт	Відстань
с. Височинське Бородіської ТГ	156 км

ОДЕСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Одеса
Населення адмін. центру	1010537
Населення району	1378490
Площа, кв. км.	3964,958
Кількість громад	22
Максимальні відстані до адміністративного центру	
Населений пункт	Відстань
с. Яськів Яськівської ТГ	61 км

БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Білгород-Дністровський
Населення адмін. центру	47727
Населення району	196618
Площа, кв. км.	5155,004
Кількість громад	16
Максимальні відстані до адміністративного центру	
Населений пункт	Відстань
с. Петропавлівка Петропавлівської ТГ	156 км

ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ РАЙОН

Адміністративний центр	місто Ізмаїль
Населення адмін. центру	69932
Населення району	204745
Площа, кв. км.	3131,061
Кількість громад	6
Максимальні відстані до адміністративного центру	
Населений пункт	Відстань
м. Вітезово Вітелівської ТГ	124 км

Постановою Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів» утворено в Україні 136 районів, у т. ч. в Одеській області – 7, а саме:

Березівський район у складі територій 16 ТГ – Березівської міської, Раухівської, Іванівської, Миколаївської та Ширяївської селищних, Андрієво-Іванівської, Великобуялицької, Знам'янської, Коноплянської, Курісовської, Новокальчевської, Петровірівської, Розквітівської, Старомаяківської, Стрюківської, Чогодарівської сільських територіальних громад.

Білгород-Дністровський район у складі територій 16 ТГ – Білгород-Дністровської та Татарбунарської міських, Саратської та Сергіївської селищних, Дивізійської, Кароліно-Бугазької, Кулевчанської, Лиманської, Маразліївської, Мологівської, Петропавлівської, Плахтіївської, Старокозацької, Тузлівської, Успенівської, Шабівської сільських територіальних громад.

Болградський район у складі територій 10 ТГ – Арцизької та Болградської міських, Бородінської та Тарутинської селищних, Василівської, Городненської, Криничненської, Кубейської, Павлівської, Теплицької сільських територіальних громад.

Ізмаїльський район у складі територій 6 ТГ – Вилківської, Ізмаїльської, Ренійської та Кілійської міських, Суворовської селищної, Саф'янської сільської територіальних громад.

Одеський район у складі територій 22 ТГ – Одеської, Біляївської, Теплодарської, Чорноморської, Юженської міських, Авангардівської, Великодолинської, Доброславської, Овідіопольської, Таїровської, Чорноморської селищних, Великодальницької, Вигодянської, Визирської, Дальницької, Дачненської, Красносільської, Маяківської, Нерубайської, Усатівської, Фонтанської, Ясківської сільських територіальних громад.

Подільський район у складі територій 12 ТГ – Ананіївської, Балтської, Подільської, Кодимської міських, Зеленогірської, Любашівської, Окнянської, Савранської, Слобідської селищних, Долинської, Куяльницької, Піщанської сільських територіальних громад.

Роздільнянський район у складі територій 9 ТГ – Роздільнянської міської, Великомихайлівської, Затишанської, Захарівської, Лиманської, Цебриківської селищних, Великопосківської, Новоборисівської, Степанівської сільських територіальних громад.

25 жовтня 2020 року у всіх територіальних громадах та новоутворених районах відбулись вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів.

Загальна характеристика сучасного стану економіки регіону

У 2024 році продовжувався відновлювальний тренд у галузях реального сектора економіки Одещини завдяки стабільному попиту на внутрішньому ринку, зокрема на продукцію для інфраструктурного відновлення країни, поліпшенню забезпечення електроенергією споживачів, лібералізації зовнішньої торгівлі, диверсифікації шляхів експорту товарів локальних виробників.

Про це, зокрема, свідчать наявні попередні дані щодо виробництва промислової продукції у січні – грудні 2024 року індекс промислової продукції позитивний. Успіхів досягли підприємства переробної промисловості, насамперед з виробництва харчових продуктів, готових металевих виробів, хімічних речовин і хімічної продукції, машинобудування.

Наростили обсяги продукції підприємства з виробництва олії, борошна, томатної пасти, молочних продуктів, печива, винної продукції в асортименті, бренді, свинини свіжої, макаронних виробів. Також, збільшилося виробництво блоків та цегли з цементу, бетону або штучного каменю для будівництва; бетонних розчинів; виробів з чорних металів; плугів; столового і кухонного посуду з пластмас; мішків та пакетів з полімерів етилену.

У січні – грудні 2024 року експорт товарів становив 1854,7 млн дол. США, що на 3,2 % більше порівняно з січнем – груднем 2023 року, а імпорту товарів – 2788,2 млн дол. США, збільшення на 18,6%.

Зовнішньоторговельні операції проводилися із партнерами із 168 країн світу.

У товарній структурі експорту переважали:

- продукти рослинного походження – 858,2 млн дол. США (46,3% від загального обсягу експорту);
- жири та олії тваринного та рослинного походження – 527,5 млн дол. США (28,4%);
- готові харчові продукти – 187,3 млн дол. США (10,1%);
- недорогоцінні метали та вироби з них – 113,5 млн дол. США (6,1%);
- машини, обладнання та механізми; електричне обладнання – 46,7 млн дол. США (2,5%);
- живі тварини; продукти тваринного походження – 30,4 млн дол. США (1,6%);
- засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби – 26,7 млн дол. США (1,4%);
- полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 11,4 млн дол. США (0,6%).

Серед країн-партнерів більше всього експортували товари до Туреччини, Іспанії, Єгипту, Італії, Китаю, Лівану та Польщі.

У структурі імпорту надходжень товарів переважали:

- мінеральні продукти – 719,0 млн дол. США (25,8% від загального обсягу імпорту товарів);
- машини, обладнання та механізми, електротехнічне обладнання – 555,9 млн дол. США (19,9%);
- засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби –

334,2 млн дол США (12,0%);

- продукти рослинного походження – 215,4 млн дол США (7,7%);
- продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості – 147,1 млн дол США (5,3%);
- готові харчові продукти – 129,0 млн дол США (4,6%);
- недорогоцінні метали та вироби з них – 127,6 млн дол США (4,6%);
- полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – 100,9 млн дол США (3,6%);
- жири та олії тваринного та рослинного походження – 95,0 млн дол США (3,4%);
- різні промислові товари – 82,1 млн дол США (2,9%);
- текстильні матеріали та текстильні вироби – 64,2 млн дол США (2,3%).

Найбільше імпортовано товарів у січні-грудні 2024 року з Китаю, Греції, Туреччини, Словаччини, Німеччини, Італії та Польщі.

Зовнішньоторговельний оборот товарів та послуг за підсумками 2024 року склав 6020,4 млн дол США і збільшився порівняно з аналогічним показником 2023 року на 14,6%.

З метою сприяння експортній діяльності підприємців області, розширення ринків збуту їх продукції та товарів розроблено електронний Каталог «Виробники Одеського регіону» з докладною інформацією про напрямки діяльності та товарний асортимент підприємств, а також наявні та бажані ринки збуту товарів. Каталог розміщено на офіційному веб сайті обласної державної (військової) адміністрації та на порталі Дія.Бізнес (розділ «Довідник експортера»), що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності регіональної економіки за рахунок нарощування обсягів експорту товарів з більшою доданою вартістю, зростанню податкових та валютних надходжень.

Знаковим заходом з презентації продукції та товарів крафтових виробників регіону став Форум «Крафтовий бізнес Одещини», який відбувся 9 серпня 2024 року у м. Одеса. До участі у заході було залучено майже 60 крафтярів з усієї області, надавши їм можливість продемонструвати свою продукцію та товари гостям Форуму, які також мали змогу продегустувати усю представлену продукцію: ексклюзивне крафтове вино, пиво, виготовлені за власним рецептом равлики, сир та бринзу, м'ясні снеки, мед та солодоці з нього, кондитерські вироби тощо. Форум став своєрідним майданчиком для знайомства крафтових виробників області з потенційними діловими партнерами: торговельними мережами, представниками ресторанного та туристичного бізнесу.

За підсумками проведення Форуму було розроблено електронний Каталог «Крафтовий бізнес Одещини».

Фінанси

За 2024 рік до зведеного бюджету області надійшло 112 800,6 млн грн, виконання плану 107,2% (+7 527,6 млн грн), темп росту до 2023 року склав 137,1% або зростання на 30 503,0 млн грн, у тому числі:

✓ до державного бюджету надійшло 83 887,4 млн грн, виконання плану 107,4% (+5 766,4 млн грн), темп росту 144,2% або зростання на 25 702,2 млн грн;

✓ до місцевих бюджетів (без трансфертів) надійшло 28 913,2 млн грн, виконання плану 106,5%, (+ 1 761,2 млн грн), темп росту 119,9% або зростання на 4 800,8 млн грн, у т.ч:

- загальний фонд – 27 463,6 млн грн, виконання 104,6% (+1 196,4 млн грн);
- спеціальний фонд – 1 449,5 млн грн, виконання 163,8% або (+564,8 млн грн).

Одними з основних бюджетоутворюючих податків місцевих бюджетів є податок на доходи фізичних осіб, який складає 54,1% місцевих бюджетів, єдиний податок – 15,1%, та плата за землю – 13,3%, які за 2024 рік склали:

- ПДФО – 14 851,2 млн грн, виконання плану 104,2% (+595,9 млн грн), темп росту 122,9% або зростання на 2 764,9 млн грн;

- єдиний податок – 4 135,8 млн грн, виконання плану 103,7%, (+147,4 млн грн), темп росту 119,8% або зростання на 683,2 млн грн.

- плата за землю – 3 654,4 млн грн, виконання плану 104,1%, (+143,4 млн грн), темп росту 109,6% або зростання на 319,7 млн грн.

За 2024 рік із 99 місцевих бюджетів виконання планових показників забезпечено по 93 бюджетах (93,9% загальної кількості) з обсягом перевиконання 1 811,2 млн грн, не виконано 6 бюджетів (6,1% загальної кількості) на суму 50,0 млн грн.

До обласного бюджету за 2024 рік (без трансфертів) надійшло 4 102,6 млн грн, виконання плану 102,4% (+96,0 млн грн). До 2023 року забезпечено зростання надходжень на 896,8 млн грн з темпом росту 128,0%.

До 7 районних бюджетів за 2024 рік надійшло 32,1 млн грн, виконання плану у 160,5 раз (+31,9 млн грн). До 2023 року зростання надходжень на 4,3 млн грн з темпом росту 115,6%.

До бюджетів ТГ за 2024 рік (без трансфертів) надійшло 24 778,4 млн грн, виконання плану 107,1% (+ 1 633,2 млн грн). До 2023 року зростання надходжень на 3 899,6 млн грн з темпом росту 118,7%.

Видатки місцевих бюджетів по області за 2024 рік складають 40 272,6 млн грн (річний план – 45 363,5 млн грн, виконання 88,8%).

На захищені статті видатків направлено 21 616,8 млн грн або 94,4%, у тому числі: на заробітну плату – 17 834,4 млн грн, енергоносії – 1 621,3 млн грн, медикаменти та харчування – 17,4 млн грн, соціальне забезпечення – 1 267,3 млн грн. Захищені видатки виплачені в повному обсязі, заборгованість відсутня.

Обсяг капітальних видатків за 2024 рік – 8 438,3 млн грн.

Довідково: за 2023 рік – 8,7 млрд грн за 2022 рік – 2,1 млрд грн за 2021 рік – 8,1 млрд грн, за 2020 рік – 6,7 млрд грн, за 2019 рік – 7,1 млрд грн, за 2018 рік – 5,9 млрд грн.

Із передбачених на 2024 рік субвенцій з державного бюджету на суму 1 496,2 млн грн надійшло фінансування в обсязі 10 790,4 млн грн або 93,9% річного обсягу.

Транспортно-комунікаційний комплекс

У 2024 році морські порти Одеської області досягли значних успіхів, обробивши 97,3 млн тонн вантажів, що на 57,1 % більше показника аналогічного періоду минулого року. Вантажопереробка експортних вантажів в морських портах області склала 88,1 млн тонн (156,7 %), у тому числі експорт зернових – 59,5 млн тонн (132,0 %), імпорتنних – 8,8 млн тонн (167,3 %). Перевалка

транзитних вантажів склала 148,1 тис. тонн (147,8 %). Каботаж – 151,8 тис. тонн (53,8 %).

Зокрема, порти Великої Одеси (Одеса, Чорноморськ, Південний) збільшили обсяг перевалки у 2,6 рази, досягнувши 79,9 млн тонн. Дунайські порти (Ізмаїл, Рені, Кілія) обробили 17,4 млн тонн вантажів.

У рамках функціонування Українського коридору для цивільних суден, який встановлений ВМС ЗСУ за ініціативи Президента України, в портах Великої Одеси (станом на 30.12.2024) оброблено 3433 суден, якими перевезено 91,5 млн. тонн вантажів, з яких 60,6 млн. тонн агропродукція. Українська продукція постачається до 46 країн світу, що свідчить про широку географію експорту та важливу роль України в забезпеченні світової продовольчої безпеки.

Поступово розширюється номенклатура вантажів, крім зерна та продуктів харчування відновлено вантажообіг металопродукції, добрива, руди, тощо, що також позитивно впливає на економіку країни, у тому числі шляхом відновлення роботи підприємств металургічної та сільськогосподарської галузі.

З квітня 2024 року відновлені контейнерні перевезення в морському порту Чорноморськ, а з липня в Одеському морському порту.

За 12 місяців 2024 року регіональною філією «Одеська залізниця» АТ «Укрзалізниця» перевезено 105,3 млн тонн вантажів, що на 40,7 % більше показників аналогічного періоду 2023 року, у тому числі 73,8 млн тонн експортних вантажів (170,4%).

Основну номенклатуру вантажів склали зернові – 34,9 млн тонн (171,5%), руда залізна - 33,9 млн тонн (175,2%), будівельні матеріали – 8,5 млн тонн (123,6%), чорні метали – 6,6 млн тонн (114,1%).

За 2024 рік перевезено 12,9 млн пасажирів (104,6%).

За сезон 2024 року поромне сполучення між Овідіополем та Білгород-Дністровським через Дністровський лиман перевезло майже 6 тисяч пасажирів.

Запущений у березні 2024 року проєкт аеротрансферу, що забезпечує швидкісне перевезення пасажирів з м. Одеса до аеропорту м. Кишинів дав змогу комфортно та оперативно скористатися послугою понад 3000 пасажирів.

Відбувся запуск сучасних терміналів «Укрпошти» та «Нової Пошти», що дало змогу збільшити обсяги обробки поштових відправлень. Продуктивність терміналу «Укрпошти» зросла у 8 разів, а новий термінал «Нової Пошти» здатний обробляти до 40 000 посилок на годину, що втричі більше за попередній показник.

У вересні 2024 року здійснена цифровізація всієї мережі внутрішньообласних автобусних маршрутів на веб-порталі EasyWay. На порталі можливо побачити детальні схеми маршрутів, дізнатись хто обслуговує кожен рейс, і в реальному часі відстежувати рух автобусів завдяки встановленому GPS-обладнанню на кожному з автобусів Одещини.

На сьогоднішній день, через бойові дії на території України та запроваджений воєнний стан, повітряний простір залишається закритим для польотів цивільної авіації. Це суттєво вплинуло на роботу аеропортів, обмеживши можливість здійснення пасажирських і вантажних перевезень повітряним транспортом.

Капітальне будівництво

Внаслідок військової агресії рф проти України, відповідно до порядку, визначеному постановою Кабінету Міністрів України від 26.03.2023 № 380 (із змінами) «Про збір, обробку та облік інформації про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією рф», створено Реєстр пошкодженого та зруйнованого майна (далі – РПЗМ).

На теперішній час, внаслідок збройної агресії рф, постраждали 36 територіальних громад. До РПЗМ («єВідновлення») громадянами подано 2461 заявку на отримання державної допомоги для відновлення житла, з яких: по 632 заявкам надана компенсація у сумі 34 769,668 тис. грн.; по 302 заявкам надано відмову щодо компенсації; по 111 заявкам розгляд призупинено (через те, що власники знаходяться за межами Одеської області і не можуть забезпечити доступ комісії з розгляду компенсації до пошкодженого майна); 1416 заявок перебувають на розгляді комісій.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.05.2023 № 600 (із змінами), до РПЗМ громадянами подано 261 заявку на отримання державної допомоги для придбання житла, з яких по 86 заявкам сформовано сертифікати на загальну суму 154 943,341 тис. грн., по 111 заявкам надано відмову щодо компенсації.

За даними системи Офісу Президента України «Відновлення країни» (<https://rebuild.help.gov.ua/>), внаслідок збройної агресії рф проти України зафіксовано пошкодження/руйнування різного ступеню по 1988 об'єктах за наступними категоріями:

5 об'єктів державного управління та місцевого самоврядування, з яких відновлено 3 об'єкти, потрібно відновити ще 2 об'єкти;

47 об'єктів енергетики, з яких відновлено 8 об'єктів, потрібно відновити ще 34 об'єкти, не підлягають відновленню 5 об'єктів;

1382 об'єктів житлового фонду, зокрема:

424 багатоквартирних житлових будинків, з яких відновлено 144 об'єкти, потрібно відновити ще 278 об'єктів, не підлягають відновленню 2 об'єкти;

5 гуртожитків, з яких відновлено 2 об'єкти, потрібно відновити ще 3 об'єкти;

943 односімейних будинків, з яких відновлено 373 об'єкти, потрібно відновити ще 549 об'єктів, не підлягає відновленню 21 об'єкт;

10 господарських будівель, з яких відновлено 4 об'єкти, потрібно відновити ще 2 об'єкти, не підлягають відновленню 4 об'єкти.

80 інших об'єктів (не військових), з яких відновлено 1 об'єкт, потрібно відновити ще 64 об'єкти, не підлягають відновленню 15 об'єктів;

135 об'єктів культури та туризму, з яких відновлено 22 об'єкти, потрібно відновити ще 107 об'єктів, не підлягають відновленню 6 об'єктів;

124 заклади освіти, з яких відновлено 54 об'єкти, потрібно відновити ще 70 об'єктів;

2 муніципальні об'єкти, які надають послуги органів місцевого самоврядування (обидва підлягають відновленню);

84 об'єкти промисловості, з яких відновлено 2 об'єкти, потрібно відновити ще 68 об'єктів, не підлягають відновленню 14 об'єктів;

60 об'єктів сільського господарства, з яких відновлено 16 об'єктів, потрібно відновити ще 28 об'єктів, не підлягають відновленню 16 об'єктів;

45 об'єктів торгівлі та послуг, з яких відновлено 2 об'єкти, потрібно відновити ще 30 об'єктів, не підлягають відновленню 13 об'єктів;

5 об'єктів транспорту, з яких відновлено 3 об'єкти, потрібно відновити ще 2 об'єкти;

2 об'єкти водопостачання та водовідведення, які підлягають відновленню;

15 об'єктів охорони здоров'я, з яких відновлено 1 об'єкт, потрібно відновити ще 14 об'єктів;

1 об'єкт лісового господарства, який підлягає відновленню.

1 об'єкт соціального захисту, який підлягає відновленню.

Загальна кількість відновлених об'єктів за 2024 рік – 635 (що на 20% більше показника за 2023 рік – 529 об'єктів).

На початку 2024 р. завершено проведення комплексу аварійно-відновлювальних робіт (капітальний ремонт по заміні вікон та покрівель) на 23-х об'єктах закладів вищої та професійно-технічної освіти у м. Одеса, зокрема, у приміщеннях учбових корпусів та/або гуртожитках: Державного закладу «Південно-український національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», Національного університету «Одеська політехніка», Одеської державної академії будівництва та архітектури, Одеського державного аграрного університету, Комунального закладу вищої освіти «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», Національного університету «Одеська юридична академія», Відокремленого підрозділу «Об'єднане вище професійно-технічне училище сфери послуг», Державного навчального закладу «Одеське вище професійне училище автомобільного транспорту», Державного навчального закладу «Одеське вище професійне училище автомобільного транспорту», Комунального закладу «Одеський обласний ліцей №6 ООР», Відокремленого структурного підрозділу «Одеський технічний фаховий коледж Одеського національного технологічного університету», Відокремленого структурного підрозділу «Фаховий коледж вимірювання Державного університету інтелектуальних технологій», закладу Департаменту з питань цивільного захисту, оборонної роботи та взаємодії з правоохоронними органами Одеської обласної державної адміністрації. Загальна площа заміненних заповнень віконних та дверних отворів складає орієнтовно 12 тис. кв м.

Протягом 2024 року на підставі договорів, укладених Департаментом (як замовником) з підрядними організаціями, проводились будівельні роботи (капітальний ремонт, реконструкція, будівництво) в рамках реалізації 47-ми проєктів, зокрема по 23-х закладах освіти (включаючи 16 об'єктів цивільного захисту/укриттів), 13-ти медичних закладах, 6-ти об'єктах соціальної сфери, 2-х об'єктах культурної спадщини, 3-х об'єктах водогосподарської інфраструктури.

Просторовий розвиток

✓ 28 територіальних громад Одеської області прийняли рішення про розроблення Комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, який відповідно до діючого законодавства у сфері містобудівної діяльності є основним видом містобудівної документації на територію громади;

✓ проведено 6 засідань архітектурно-містобудівної ради при Управлінні, на яких розглянуто 13 проектів містобудівної документації;

✓ проведено 2 засідання обласного комітету забезпечення доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до об'єктів соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури.

На кінець 2024 року 91 територіальна громада підключена до систем та реєстрів державного рівня у сфері будівництва, що дало змогу територіальним громадам самостійно вирішувати питання у сфері містобудівної діяльності.

У 2024 році забезпечено виконано 17 заходів структурними підрозділами обласної державної адміністрації та органами місцевого самоврядування з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на території Одеської області.

Агропромисловий комплекс Одеської області

За попередніми даними Головного управління статистики в Одеській області на 1 грудня 2024 року в усіх категоріях господарств зібрано: зернових – 4742,6 тис. тонн, що більше рівня 2023 року на 777,6 тис. тонн (3965,0 тис. тонн) або 114,9 %.

Урожайність зернових культур становила 37,8 ц/га і перевищила минулорічну на 3 ц/га (34,8 ц/га) або 108%.

Соняшнику – 723,1 тис. тонн, що більше, ніж у 2023 році на 70,4 тис. тонн (597,1 тис. тонн) або 106,7%. Урожайність соняшнику становила 17,2 ц/га.

Овочів – 243,0 тис. тонн, що менше, ніж рік тому на 24,1 тис. тонн (267,1 тис. тонн) або на 9,1 %. Урожайність овочевих культур становила 165,8 ц/га, що менше на 27,5 ц/га (193,3 ц/га) або на 14,3 %.

Плодів та ягід – 97,8 тис. тонн, що більше на 4 тис. тонн (93,8 тис. тонн) або на 4,2 % більше.

Завершено збирання картоплі на площі 22,2 тис. га. Валовий збір картоплі становив 277,8 тис. тонн, урожайність 125,3 ц/га.

Незважаючи на несприятливі погодні умови в господарствах всіх категорій було посіяно 955,2 тис. га озимих культур, з них: озимої пшениці 710,8 тис. га (102,9% до минулого періоду) та 244,1 тис. га озимого ячменю (95,1% до п.р.), а також 0,3 тис. га озимого жита (115,6% до п.р.) .

Крім того, було посіяно 109,0 тис. га озимого ріпаку, що становить 49,2% до рівня попереднього періоду.

Своєчасно і на значно більших площах, ніж у попередньому році були посіяні ярі зернові культури, зокрема ярий ячмінь на площі 43,8 тис. га (119,5%), яра пшениця – 8,1 тис. га (179,2 %), горох – 60,0 тис. га (191,2%), просо – 13,0 тис. га (175,1%), сорго – 7,3 тис. га, (222,6%), рис – 3,0 тис. га (135,7 %), овес – 1,8 тис. га (119,3%), що сприяло збільшенню валового збору зернових культур.

За попередніми даними вироблено 48,2 тис. тонн м'яса (у живій вазі), що

на 1,5% більше відповідного періоду минулого року, молока – 279,7 тис. тонн, що на 2,1 % менше, яєць – 83,9 млн. шт., що на 16,9% менше.

З метою відродження галузі тваринництва Одещини на території області діють програми розвитку агропромислового комплексу:

- ✓ Регіональна Програма розвитку агропромислового комплексу Одеської області на 2019-2025 роки «Аграрна Одещина»;

- ✓ Регіональна Програма розвитку галузі рибного господарства Одеської області на 2024- 2030 роки.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» передбачено державне фінансування, зокрема, за КПКВК 2801580 «Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників».

Задля розвитку галузі тваринництва державну підтримку буде здійснено орієнтовно за такими напрямками:

- відшкодування вартості закуплених племінних телиць та нетелей;
- дотація за приріст поголів'я племінних корів власного відтворення;
- -відшкодування вартості будівництва та/або реконструкції тваринницьких ферм для утримання великої рогатої худоби, овець та кіз.

Також, в 13 територіальних громадах області розроблено заходи, спрямовані на розвиток тваринництва, зокрема: часткова компенсація витрат на утримання корів, вівцематок і ярок, дотація посівних площ кормових культур для виробництва грубих і соковитих кормів, підтримка заходів щодо створення, поліпшення громадських пасовищ, проведення ідентифікації тварин.

Надання підтримки з державного бюджету у розмірі 25 % планується за умови співфінансування з місцевих та/або обласних бюджетів у розмірі не менше, як 10 % від вартості тварин або побудованого/реконструйованого та введеного об'єкту.

Зовнішньоекономічна діяльність та інвестиційна політика

Попри військові ризики іноземні інвестори у 2024 році вкладали кошти у розвиток регіональної економіки.

Станом на 30 вересня 2024 року за даними Національного банку України обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку Одеської області збільшився на 16,4 % порівняно з даними на 31 грудня 2023 року, досягнувши показника 1,67 млрд дол США.

За обсягами прямих іноземних інвестицій область посіла 5 місце (на 31.12.2023 – 6 місце) серед інших регіонів країни та є лідером за темпом росту прямих іноземних інвестицій.

Найбільші обсяги прямих іноземних інвестицій прийшлися на такі сфери діяльності:

- ✓ транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – 446,9 млн дол США (частка у загальному обсязі 38,7%);
- ✓ інформація та телекомунікації – 290,6 млн дол США (25,2%);
- ✓ промисловість – 200,3 млн дол США (17,3%);
- ✓ операції з нерухомим майном – 70,1 млн дол США (6,1%);
- ✓ фінансова та страхова діяльність – 38,7 млн дол США (3,4 %).

Драйверами росту прямих іноземних інвестицій у січні-вересні 2024 року стали наступні сфери:

- ✓ інформація та телекомунікації – зростання обсягу прямих іноземних інвестицій у 36,3 раза;
- ✓ професійна, наукова та технічна діяльність – збільшення обсягу інвестицій на 29,9%;
- ✓ операції з нерухомим майном – збільшення обсягу інвестицій на 27,7%.

До переліку ключових країн-інвесторів, на які припадає 89,5 % загального обсягу прямих іноземних інвестицій, входять: Кіпр, Нідерланди, Сінгапур, Велика Британія, Люксембург, Монако, Франція.

Частка акціонерного капіталу нерезидентів з країн ЄС становила 72,1 % (833,0 млн дол США), що більше на 52,4% або на 286,6 млн дол США порівняно з даними на 31.12.2023. Станом на 30.09.2024 зафіксовано появу нової країни-інвестора – Естонії, обсяг прямих іноземних інвестицій з якої склав 16,3 млн дол США.

З метою сприяння залученню інвестицій в економіку області забезпечено актуалізацію інвестиційних пропозицій територіальних громад у розрізі інвестиційних майданчиків типу greenfield та brownfield: наразі нараховується 161 майданчик типу greenfield та 85 майданчиків типу brownfield. Також, Одеська область є лідером за кількістю інвестиційних пропозицій, поданих та розміщених на інтерактивній платформі UkraineInvest, European Business Association та GB4U. На зазначеному онлайн ресурсі розміщено 64 інвестиційні пропозиції українською та англійською мовами, які охоплюють різні галузі та сфери діяльності економіки, зокрема промисловість, агросектор, інфраструктуру, енергетику та логістику, що відображає економічний потенціал регіону та його інвестиційну привабливість.

Міжнародне співробітництво

Одеська область має тісні зв'язки з багатьма країнами світу, зокрема, на її території діє 26 дипломатичних установ країн світу, з яких 9 генеральних консульств, 17 почесних консульств. Функціонує Регіональне представництво Консультативної Місії Європейського Союзу в Одесі, а Місія Європейського Союзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні (EUBAM) наразі працює в Кишиневі (Республіка Молдова).

Після 24 лютого 2022 року більшість генеральних консульств та місій міжнародних організацій було евакуйовано, але наразі продовжується тенденція до відновлення роботи дипломатичних представництв в регіоні.

В Одесі активно провадить свою діяльність Хаб Організації Об'єднаних Націй, в якому представлені різні агенції ООН: Управління координації гуманітарних справ ООН; Продовольча та сільськогосподарська організація ООН; Всесвітня організація охорони здоров'я; Дитячий фонд ООН; Управління верховного комісару у справах біженців; Міжнародна організація з міграції; Всесвітня продовольча програма; Програма розвитку ООН.

В Одеській області є й інші важливі міжнародні партнери, які активно підтримують та працюють в Одеській області. До них входять міжнародні неурядові організації Міжнародний медичний корпус, ACTED, CORE, ISRAAID, INTERSOS, NRC, AICS, Medicine du Monde, AFD, Французьке агентство

технічного співробітництва Expertise France, а також ряд урядових організацій, такі як USAID та GIZ.

Представники дипломатичного корпусу та міжнародних урядових і неурядових організацій згуртовано функціонують, комунікують та підтримують добродійні справи спільно з Одеською обласною державною (військовою) адміністрацією, зокрема задля підтримки жителів області й внутрішньо переміщених осіб.

Після початку широкомасштабного вторгнення росії на територію України Одеська область стала південним хабом для вирішення гуманітарних, економічних та політичних питань, для здійснення гуманітарного кризового реагування та ресурсною базою для території не тільки Одещини, а й інших регіонів країни. Чимала кількість міжнародних гуманітарних місій та проєктів, що працюють на Півдні України розміщують свої офіси на території регіону.

Організація та проведення заходів міжнародного характеру

Протягом 2024 року було організовано більше 130 міжнародних зустрічей і заходів різного рівня, зокрема з високими візитами Одеську область відвідали: директор Регіонального бюро для Європи та СНД ПРООН Нік Хартманн, голова Комітету Бундестагу ФРН з питань оборонної політики Маркус Фабер, Верховний комісар ООН у справах біженців Філіппо Гранді, Спеціальний уповноважений Президента Французької Республіки з питань економічної допомоги та відбудови України П'єр Ельбронн, Повноважний міністр, спеціальний посланник з питань відбудови та зміцнення стійкості України Давіде Ла Чечіліа, Віце-президентка Бундестагу ФРН Катрін Герінг-Екардт, Постійний представник США в НАТО (2008-2009), спеціальний представник Державного департаменту США з питань України (2017-2019) Курт Волкер, депутат Палати Представників Королівства Бельгія Жорж Дальмань, Міністерка закордонних справ ФРН Анналена Бербок, депутати німецького Бундестагу Петер Гайдт, Фалько Дроссман, Кнут Абрагам, Оттмар фон Гольц, Макс Штір, Прем'єр-міністр Грецької Республіки Кіріакос Міцотакіс, Голова національних зборів Французької Республіки Яель Брон-Піве, Посол з питань Східного партнерства та Чорного моря Мікаель Ру, міністри закордонних справ Норвегії, Латвії, Литви, Естонії, Данії, Швеції, Фінляндії, Ісландії, Спеціальний уповноважений МЗС Греції з питань України Спиридон Ламбрідіс, Тимчасово повірений у справах ЄС в Україні Ремі Дюфло, Віце-прем'єр-міністр – Міністр закордонних справ Республіки Молдова Міхай Попшой, лорд Майкл Ешкрофт, Державний міністр у справах Європи та клімату Федеративної Республіки Німеччина Анна Люрман, Міністр у справах Європейського Союзу Республіки Польща Адам Шлапка, Генеральний директор ЕСНО Мацей Поповські, Міністр закордонних справ Нідерландів, Міністр оборони Нідерландів, Міністр оборони Великобританії, Державний секретар Святого Престолу П'єтро Паролін, Міністр навколишнього середовища Республіки Молдова Серджіу Лазаренку, колишній Прем'єр-міністр, голова політичної партії «Ensemble pour la Republique» (Разом для Республіки), член комітету у справах культури та освіти Національних зборів Французької Республіки Габріель Атталь, Заступник Голови Палати Депутатів Італійської Республіки Джорджо Муле, Генеральний секретар міжнародних

економічних відносин Міністерства закордонних справ Грецької Республіки Дімітріос Скалкос та інші.

Серед зазначених заходів також були зустрічі з керівниками регіонів-партнерів та представниками міжнародних організацій, а також їх високим керівництвом. Кожна з цих зустрічей мала конкретну мету – залучити найнеобхіднішу допомогу для нашої області та покращити функціонування об'єктів критичної інфраструктури.

Міжтериторіальні відносини

За роки незалежності Одеською обласною державною адміністрацією було укладено 24 міжрегіональні угоди про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво між Одеською областю та регіонами Болгарії, Грузії, Італії, Китаю, Кореї, Латвії, Литви, Молдови, Німеччини, Польщі, Румунії, Словенії, Туреччини, Угорщини, Франції, Чехії.

Протягом 2024 року було укладено ще 3 угоди, а саме:

- ✓ Меморандум про взаєморозуміння між Одеською обласною військовою (державною) адміністрацією (Україна) та Місцевою владою Регіону Прованс-Альпи-Лазурний берег (Французька Республіка);

- ✓ Угода про партнерство між Одеською областю (Україна) та регіоном Окситанія (Французька Республіка).

- ✓ Меморандум про взаєморозуміння між Одеською областю (Україна) та регіоном Венето (Італійська Республіка) про дружбу та партнерство.

Сьогодні область та територіальні громади разом мають понад 170 чинних двосторонніх угод з адміністративно-територіальними одиницями країн Європи та світу.

Вже 32 територіальні громади Одеської області стала учасниками проєкту Cities 4 Cities. Ініціатива Cities 4 Cities.United4Ukraine допомагає українським громадам налагоджувати міжнародне територіальне партнерство з відповідними адміністративно-територіальними одиницями європейських країн.

В області постійно триває робота щодо започаткування нових та зміцнення вже існуючих міжтериторіальних та транскордонних зв'язків, зокрема, здійснюються візити представників регіональних та місцевих влад з метою обміну досвідом та впровадження нових ідей для покращення життя громадах Одещини.

Від початку збройного повномасштабного вторгнення рф на територію України Одеська область кратно збільшила коло іноземних партнерів з країн Європи, Північної Америки, Азії, Африки та Близького Сходу. Так, починаючи з березня 2022 року, організовано роботу із започаткування нових двосторонніх контактів з Женералітетом Валенсії Королівства Іспанія, Вільним ганзейським містом Бремен Федеративної Республіки Німеччина, регіонами Прованс-Альпи-Лазурний Берег та Окситанія Французької Республіки, штатами Меріленд, Каліфорнія Сполучених Штатів Америки, регіонами Венето та Фріулі-Венеція-Джулія Італійської Республіки та регіонами інших країн.

В авангарді допомоги Одеській області знову знаходиться надійний німецький регіон-партнер – Вільне Ганзейське місто Бремен. Після початку повномасштабного вторгнення німецькі партнери спільно з українською

діаспорою розпочали активно збирати необхідні речі на передавати до Одещини. Формалізація відносин розпочалася з першого конвою з 10 фур, які привезли до Одеси: генератори, намети, польові кухні, гігієнічні набори тощо. Протягом 2024 року закуплено медичне обладнання, зокрема для реабілітації, меблі, обладнання для сенсорної кімнати тощо для Центру матері та дитини на 91,0 тис євро. Крім того, для оцифрування культурної спадщини Одеського регіону 14 закладів культури і мистецтва області (бібліотеки та музеї комунальної і державної власності, мистецькі коледжі) отримали 5 комп'ютерів у комплекті, 22 книжкових сканери, 5 3D сканерів на загальну суму 57,0 тис. євро. Завдяки дружнім відносинам Одеської області з Вільним ганзейським містом Бремен за підтримки Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) Нерубайський академічний ліцей №1 було забезпечено новим обладнанням та меблями для шкільної їдальні загальною вартістю 60 тис. євро. Також варто зазначити, діти з Одещини вже другий рік поспіль відвідують Бремен.

Польські регіони після початку вторгнення одними з перших відгукнулися та постійно надавали допомогу. Наразі, Республіка Польща стала комунікаційним майданчиком з повоєнної відбудови України. В контексті євроінтеграційних процесів партнери Одещини з Підкарпатського, Західнопоморського, Поморського воєводств вже провели низку навчань для працівників міських рад та обласної державної адміністрації.

Окрім цього, важливим етапом розвитку міжнародних відносин з європейськими партнерами є розширення кола «друзів регіону» за сприяння платформ CoEER та CoR, що є як потужною рушійною силою для залучення як партнерської допомоги від країн-членів ЄС, так і надійним союзником в рамках просування та розвитку ініціативи Ukraine Facility із подальшим лобюванням потреб Одеської області серед інших.

Крім того, 24 листопада 2024 року Європейський комітет регіонів поінформував про акцептування запиту Одеської обласної державної адміністрації про відкриття офісу Одеської області при Комітеті, що стане платформою для побудови партнерства українських міст та регіонів із містами та регіонами держав-членів Європейського Союзу, зокрема завдячуючи регулярним подіям й програмам, що діють в Європейському комітеті регіонів.

Патронат Італії над Одеською областю

Під час проведення URC 2024 у Берліні укладено багатосторонній Меморандум про взаєморозуміння щодо партнерства «Одеса – Одеська область – Італія» між Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України та Міністерством закордонних справ і міжнародного співробітництва Італійської Республіки, яким передбачено подальшу співпрацю у напрямку відновлення міста Одеса та Одеської області.

Від Одеської області підготовлено пріоритетні проекти для відновлення, зокрема у сфері культурної спадщини, сільського господарства, медицини. Загальна сума проектів складає близько 93 млн євро. Окремо ведеться робота щодо забезпечення енергетичних потреб області.

Не менш важливим для Італії є й економічне відновлення, зокрема італійська сторона планує залучати кошти приватного сектору Італії та

збільшувати їх присутність в регіоні, а також інших країн для реалізації планів відновлення Одещини.

Італійська Республіка продовжує відігравати важливу роль у відбудові регіону. Італійці надаватимуть свої найкращі напрацювання та досвід в галузі реставрації, захисту та охорони культурної спадщини. Вже сьогодні до робіт з відновлення історичного центру Одеси залучені провідні італійські фахівці та підприємства.

Координація з агенціями ООН

Постійно проводиться співпраця з агенціями ООН, такими як ЮНІСЕФ, Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН), Всесвітня продовольча програма ООН (ВПП ООН), Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) та інші, яка є важливим компонентом у підтримці регіону та забезпечення гуманітарних потреб області. Вона спрямована на забезпечення соціальної, економічної та гуманітарної допомоги як внутрішньо переміщеним особам, так і місцевому населенню Одеської області. Ця співпраця забезпечує значний внесок у подолання поточних викликів регіону, пов'язаних з безпекою, гуманітарними потребами та зміцненням соціальної інфраструктури.

Основні напрямки співпраці:

Гуманітарна підтримка та захист внутрішньо переміщених осіб (ВПО): Одеса є одним з головних регіонів, що приймає внутрішньо переміщених осіб з інших областей України. Завдяки співпраці з УВКБ ООН, область отримує необхідні ресурси для підтримки та соціальної адаптації переселенців. УВКБ ООН допомагає у забезпеченні тимчасового житла, надає консультаційні послуги та юридичну підтримку для ВПО, а також активно працює над їх інтеграцією в місцеву громаду.

Соціальна підтримка дітей і молоді: Спільні ініціативи Одеської ОДА з ЮНІСЕФ спрямовані на допомогу найбільш уразливим категоріям дітей, зокрема тим, хто залишився без батьківської опіки, дітям, які пережили травматичні події, а також дітям з особливими освітніми потребами. За сприяння ЮНІСЕФ у регіоні організовано центри психологічної підтримки, освітні програми та соціальні проекти, спрямовані на реабілітацію й інтеграцію таких дітей.

Медична допомога та охорона здоров'я: В умовах значного збільшення населення області через потік ВПО, Одеська ОДА співпрацює з ВООЗ для покращення медичних послуг та забезпечення доступу до якісного медичного обслуговування. ВООЗ підтримує реалізацію програм з профілактики та лікування інфекційних захворювань, забезпечує навчання медичних працівників та надає гуманітарну допомогу у вигляді медичного обладнання й ліків.

Продовольча безпека та допомога вразливим верствам населення: Всесвітня продовольча програма ООН (ВПП ООН) активно працює з Одеською ОДА у забезпеченні продовольчої підтримки вразливих груп населення, особливо в умовах кризи, що впливає на економіку та ринок праці. ВПП ООН допомагає організувати доставку продовольчих наборів для людей, які цього потребують, а також реалізує програми із забезпечення харчуванням для соціальних закладів, шкіл, закладів охорони здоров'я.

Економічний розвиток та відновлення інфраструктури: Одеська ОДА, у співпраці з різними агенціями ООН, включаючи ПРООН (Програму розвитку ООН), реалізує проекти, спрямовані на підтримку економічного відновлення регіону. Це включає розвиток програм з працевлаштування, стимулювання підприємництва серед ВПО та підтримку малого і середнього бізнесу, зокрема через грантові програми. Завдяки фінансуванню та технічній допомозі від ПРООН, в регіоні вдалося підтримати численні бізнес-ініціативи та знизити рівень безробіття. Завдяки співпраці в ПРООН також відновлюються заклади освіти та підтримується енергетична сталість регіону.

Реагування на обстріли та раннє відновлення пошкодженого житла

Протягом 2024 року на постійній основі ведеться робота щодо оперативного залучення партнерів для оперативного гуманітарного реагування після атак ворога, зокрема для надання першої медичної допомоги, гарячої їжі постраждалим та працівникам комунальних служб, засобів гігієни, наборів для швидкого ремонту (плівка, брезент, шифер, монтажна піна, дошки, цвяхи, молоти тощо), ковдр, психосоціальної та юридичної підтримки, надання грошової допомоги.

У галузі відновлення пошкодженого внаслідок збройної агресії житлового фонду регіону досягнуто значних успіхів у співпраці з Карітас Україна УГКЦ. Станом на сьогодні:

- домогосподарств, яким надано допомогу в напрямку ремонтів: 113;
- по напрямку модернізації теплового контуру житлових будівель: 29, у т.ч. 2 ДБСТ у м. Арциз.

Координація міжнародної технічної допомоги

Протягом року було організовано ряд заходів, метою яких була популяризація та залучення участі громад області у європейських програмах для залучення фінансування на вирішення поточних та довгострокових проблем.

У квітні 2024 року організовано онлайн-захід на тему: «Європейські перспективи. Спільний шлях до інтеграції». Під час заходу були надані практичні рекомендації представникам територіальних громад області щодо участі в програмах ЄС та міжнародних проектах, обговорено ключові кроки для створення сталого міжмуніципального партнерства між органами місцевого самоврядування та відповідними адміністративно-територіальними одиницями іноземних країн.

У травні 2024 року для фахівців із залучення міжнародної технічної допомоги та транскордонного співробітництва територіальних громад Одещини обласною державною адміністрацією спільно з Секретаріатом Кабінету Міністрів України та Українським інститутом міжнародної політики організовано тренінг, що відбувся в рамках реалізації проєкту «Підтримка запуску Програми Interreg Europe/URBACT в Україні». Учасники заходу покращили обізнаність щодо участі в програмах міжрегіонального співробітництва ЄС, дізнались про переваги програм Interreg Europe та URBACT у питаннях розвитку міст та регіонів, а також отримали корисні поради та практичні рекомендації з пошуку партнерів та визначення теми проєкту, що, відповідно, забезпечить ефективне використання ресурсів та досягнення

максимальних результатів.

У червні 2024 року забезпечено проведення онлайн-тренінгу для потенційних учасників другого конкурсу проєктних пропозицій програми Interreg NEXT «Басейн Чорного моря». У заході взяли участь фахівці з питань залучення міжнародної технічної допомоги та транскордонного співробітництва територіальних громад області. Учасники заходу обговорили шляхи активізації співпраці, механізм подання проєктної пропозиції в електронній системі (JeMS), навчилися належно визначати обсяги бюджету проєкту та написання відповідного фінансового плану.

У липні 2024 року залучено громади до участі у спільній онлайн-конференції Установи «Агенція регіонального розвитку Одеської області» з представниками Секретаріату Кабінету Міністрів України щодо можливостей Програм та проєктів ЄС, у ході якої було висвітлено покроковий план участі у міжнародних програмах. Також взято участь в онлайн-тренінгу «Європейський Союз та Фонди ЄС» із циклу тренінгів на тему: «Можливості для фінансування з боку ЄС», що організований у співпраці з Міністерством закордонних та європейських справ Республіки Хорватія та за підтримки Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції, а також Вищої школи публічного управління Національного агентства України з питань державної служби.

Наразі на території Одеської області діють 5 проєктів міжнародної технічної допомоги.

У рамках Програми Interreg (Interreg VI-B) NEXT «Басейн Чорного моря»:

- ✓ Болградська міська рада Одеської області реалізує проєкт «Чисті території, зелені та відкриті вулиці»;

- ✓ Куяльницька сільська рада Подільського району Одеської області реалізується проєкт «Co-Resilience: кооперація з метою нарощування потенціалу громади для стійкості до лісових пожеж та їх раннього попередження в басейні Чорного моря»;

- ✓ державна установа «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України» реалізує проєкт «Мережа для збереження осетрових і сталого розвитку екосистеми Чорноморського басейну»;

- ✓ Одеський державний аграрний університет реалізує проєкти «Використання сили водоростей для зменшення забруднення та блакитного зростання» та «Менше вразливості, більше адаптивності – пілотне дистанційне зондування задля відновлення зелених зон у прибережних та міських територіях Чорноморського регіону».

На початку 2024 року відбувся офіційний запуск ініціативи «Інклюзивне відновлення за лідерства громад (CLIR)» в рамках якої, Шабівська та Білгород-Дністровська громади від експертів CLIR отримають підтримку за такими напрямками: стратегічне управління та планування, налагодження партнерств із міжнародними організаціями, залучення зовнішніх інвестицій, розвиток сфери соціальних послуг, підтримка з розробки планів і стратегій відновлення та розвитку, впровадження принципів сталого розвитку тощо.

Забезпечення підвищення енергетичної сталості регіону

Протягом 2024 року від міжнародних партнерів Одещини отримано та розподілено близько 200 генераторів великої потужності для підготовки до зимового періоду 2024/2025. Більшість з них були встановлені у закладах охорони здоров'я, об'єктах критичної інфраструктури та в Пунктах Незламності для забезпечення безперебійного функціонування важливих систем під час ймовірних ударів країни-агресора по нашій енергосистемі.

Мандри Надії

Протягом 2024 було започатковано проєкт Мандри Надії, мета якого організація поїздок за кордон для дітей захисників України з Одеської області, внутрішньо переміщених осіб (ВПО) та інших вразливих категорій населення з метою їх психологічної підтримки, культурного розвитку та зміцнення міжнародних зв'язків. Завдяки підтримки міжнародних партнерів Одеської області у 2024 році відбулись поїздки до 9 країн світу (Німеччина, Греція, Норвегія, Хорватія, Болгарія, Молдова, Грузія, Туреччина, Італія) 914 дітей.

Соціальна сфера Охорона здоров'я

За останні роки відбулося оновлення мережі лікувально-профілактичних закладів Одеської області. Медичну допомогу населенню регіону станом на 01.01.2025 надають 143 заклади, в т.ч. 130 установ, які утримуються за рахунок місцевих бюджетів.

На 01.01.2025 загальна кількість закладів охорони здоров'я в Одеській області становить 151. З них:

✓ першого рівня надання медичної допомоги – 63 заклади, серед яких 50 центрів первинної медико-санітарної допомоги, 305 амбулаторій загальної практики – сімейної медицини та 289 ФАП і ФП;

✓ другого рівня – 51 заклад серед яких центральні, багатoproфільні, міські та районні лікарні;

✓ третього рівня – 16 закладів охорони здоров'я обласного підпорядкування, з яких: 1 диспансер, 4 центри, 1 станція переливання крові, 3 спеціалізованих будинки дитини, 2 психіатричні лікарні, 1 багатoproфільний шпиталь ветеранів, 3 лікарні (дитяча, обласна клінічна, обласний клінічний медичний центр).

Інші заклади – 20 закладів (санаторії, заклади МОЗ України, навчальні заклади).

Надають медичну допомогу 6271 лікар, 9508 фізичних осіб середнього медичного персоналу, 5459 молодшого.

Екстрену медичну допомогу в області надають 176 бригад екстреної медичної допомоги КНП «Одеський обласний центр екстреної медичної допомоги і медицини катастроф» Одеської обласної ради.

Відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2023 № 174 «Деякі питання функціонування спроможної мережі закладів охорони здоров'я», в Одеському госпітальному окрузі сформовано спроможну мережу закладів охорони здоров'я, до складу якої входять 7 госпітальних кластерів. В

структурі спроможної мережі визначено 5 надкластерних, 13 кластерних та 18 загальних лікарень, спектр послуг яких забезпечує надання стаціонарної медичної допомоги пацієнтам будь-якого віку при найпоширеніших захворюваннях та станах на території.

Актуальним є питання надання медичних послуг внутрішньо переміщеним особам у період війни, і держава створює умови для ефективного та доступного для всіх громадян медичного обслуговування в закладах охорони здоров'я Одеської області. З початку воєнного стану, станом на 01.01.2025 госпіталізовано до стаціонару 30748 внутрішньо переміщених осіб (в тому числі за 2024 рік – 8328 осіб). За період з 24.02.2022 по 01.01.2025 року зареєстровано всього звернень до ЦПМСД, дитячих поліклінік, поліклінічних відділень (для ЦРЛ), консультативно-діагностичних центрів – 113 224 осіб (в т.ч. у 2024 році – 26 129 особа), з яких дорослі – 91 275 осіб, діти – 21 949 осіб.

На 01.01.2025 року в Одеській області перебувають 290 внутрішньо переміщені ВІЛ-позитивні особи, з них 5 дітей до 18 років та 285 дорослих, всі особи перебувають на обліку у закладах охорони здоров'я області, що здійснюють медичний нагляд за ЛЖВ та отримують лікування, відповідно до затверджених стандартів.

Забезпечено безперервний медичний супровід ВПО. Всі ВПО знаходяться на обліку в місцевих центрах первинної медико-санітарної допомоги (далі – ЦПМСД). У кожній громаді визначені відповідальні особи від ЦПМСД, які супроводжують ВПО та забезпечують надання медичної допомоги.

Забезпечено роботу гарячих ліній з медичних послуг для ВПО: Одеської обласної дитячої клінічної лікарні, Одеської обласної клінічної лікарні; он-лайн-консультації різних фахівців для ВПО за допомогою телемедицини.

Здійснено заходи щодо забезпечення можливості підключення та передачі звернень за екстреною медичною допомогою провайдерами неголосового виклику екстрених служб. Комунальним некомерційним підприємством «Одеський обласний центр екстреної медичної допомоги і медицини катастроф» Одеської обласної ради» (далі – КНП «ООЦЕМД і МК» ООР») у 2021 році укладено договір з громадською організацією «Всеукраїнська організація осіб з інвалідністю зі слуху «Українське товариство глухих». Сервісна служба «Сервіс УТОГ», яка створена для постійної (цілодобової) доступності до послуг перекладача жестової мови через використання засобів відеозв'язку та програмного забезпечення з використанням отримувачами індивідуальних засобів зв'язку (смартфон, планшет), встановлена на мобільні телефони співробітників виїзних бригад екстреної медичної допомоги

КНП «ООЦЕМД і МК» ООР». Доступ до сервісу в варіанті онлайн забезпечується цілодобово за допомогою професійних перекладачів, що мають професійну кваліфікацію «Перекладач жестовою мовою «сурдоперекладач».

Розширюється арсенал застосування засобів телемедицини. Медичний працівник, що працює у віддаленому районі, в режимі 24/7 може отримати консультацію кваліфікованого лікаря-спеціаліста та висновок за даними електрокардіографії, рентгенологічного або ультразвукового дослідження. Всі

райони Одеської області забезпечені мобільними діагностичними комплексами, що мають можливість дистанційної передачі медичних даних.

Впроваджуються заходи з розширення можливостей дистанційної реєстрації громадян на консультації та обстеження в закладах охорони здоров'я шляхом використання інтернет ресурсів.

Згідно з вимогами постанови Кабінету Міністрів України від 28.10.2021

№1160 «Деякі питання забезпечення організації та надання освітніх послуг дітям, які перебувають на стаціонарному лікуванні або яким надається реабілітаційна допомога» у 2024 році проведено підготовчі роботи до відкриття освітнього центру «Школа супергероїв» на базі Комунального некомерційного підприємства «Одеська обласна дитяча клінічна лікарня» Одеської обласної ради». Запровадження в області медико-педагогічного партнерства Всеукраїнського проєкту «Школа супергероїв» дасть можливість дітям, які цього потребують, вчитися попри проблеми зі здоров'ям і всупереч їм, здобувати знання, відволікаючись від медичних процедур і відчувати перспективу, бачити власне майбутнє, що значно покращить процес реабілітації.

З метою своєчасності та покращення якості надання медичної допомоги постраждалим внаслідок дії хімічних, біологічних та радіологічних агентів (зброї масового ураження), наказом Департаменту охорони здоров'я обласної державної адміністрації від 28.06.2023 № 965-ОД «Про маршрут надання медичної допомоги пацієнтам в умовах надзвичайних ситуацій в Одеській області» затверджено перелік закладів охорони здоров'я (далі – ЗОЗ) в Одеській області.

У комунальному некомерційному підприємстві «Одеський обласний центр екстреної медичної допомоги і медицини катастроф» Одеської обласної ради» створено 32 бригади служби медицини катастроф для швидкого реагування та роботи в умовах надання медичної допомоги постраждалим від радіаційного опромінення, які евакуюють постраждалих від радіаційно-хімічних уражень до вищезазначених закладів охорони здоров'я.

Чергові служби закладів охорони здоров'я II та III рівнів частково забезпечені індивідуальними та портативними дозиметрами, в повному обсязі забезпечені засобами інфекційного захисту, протигазами, засобами деконтамінації та дезактивації, а також забезпечені йодидом калію.

В умовах повномасштабної війни пріоритетного значення в системі охорони здоров'я Одещини набувають заклади охорони здоров'я, що надають реабілітаційну медичну допомогу та забезпечують збереження ментального здоров'я пацієнтів, в тому числі ветеранів війни, учасників бойових дій, членів сімей загиблих чи померлих Захисників і Захисниць України.

На базі закладу обласного підпорядкування КНП «Багатопрофільний шпиталь ветеранів» Одеської обласної ради» створено всі умови для проведення успішної реабілітації військовослужбовців. Заклад розташований в прибережній зоні м. Одеса, в 500 м до моря, має зручну логістичну розв'язку. Лікарня наразі розрахована на 180 ліжок, працює 200 фахівців. На базі закладу працює модернізоване відділення медичної реабілітації для поранених військових. Відділення оснащене інноваційним реабілітаційним обладнанням, в тому числі з

елементами віртуальної реальності, що значно прискорює термін відновлення пацієнтів. Для пацієнтів облаштовано зали фізичної терапії та кінезотерапії, три кабінети апаратної фізіотерапії, кабінет ерготерапії, кабінет психологічної підтримки, маніпуляційну, а також 13 палат на 30 ліжок. Загалом площа реабілітаційного відділення складає 630 квадратних метрів.

На території закладу знаходиться господарчий корпус, на базі якого доцільно створити сучасний міжрегіональний реабілітаційний центр. Проведення сучасного ремонту та встановлення новітнього обладнання, відповідно до міжнародних стандартів, дасть можливість збільшити ліжковий фонд з фізичної реабілітації ветеранів війни, учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни, учасників війни та членів сімей загиблих ветеранів війни, членів сімей загиблих Захисників і Захисниць України. В новому корпусі планується операційний блок з напрямом протезування кінцівок, басейн, зали фізичної терапії та кінезотерапії, кабінети апаратної фізіотерапії, кабінети ерготерапії, кабінети психологічної підтримки, кабінети асистивних технологій, маніпуляційні, а також 30 палат на 70 ліжок. Передбачається оснащення стаціонарної майстерні протезування, де буде встановлено найкраще обладнання і буде достатньо місця для одночасної роботи 5 спеціалістів-протезистів. Реалізація проєкту – це забезпечення якісного процесу лікування, надання доступної та сучасної багатопрофільної реабілітаційної допомоги для усіх людей, які постраждали внаслідок війни росії проти України.

Освіта

Мережа закладів освіти Одеської області різних типів та форм власності, функціонуючи в умовах дії воєнного стану, складається із:

- 807 закладів дошкільної освіти, із них: 720 - заклади комунальної власності територіальних громад, 2 - заклади державної власності та 85 приватних закладів;

- 702 закладів загальної середньої освіти, із них: 618 - заклади комунальної форми власності територіальних громад, 2 - заклади державної форми власності, 25 закладів обласної комунальної власності, 57 приватних закладів;

- 29 закладів професійної (професійно-технічної) освіти, з них: 24 заклади, самостійні юридичні особи (2 в стадії реорганізації, 3 без контингенту), 3 заклади у складі закладів вищої освіти, 1 коледж та 1 навчальний центр при установі виконання покарань;

- 37 закладів фахової передвищої та 17 закладів вищої освіти (із них: 2 зі специфічними умовами навчання);

- 99 закладів позашкільної освіти, із них: 63 - заклади позашкільної освіти комунальної форми власності територіальних громад та 36 спеціалізованих закладів позашкільної освіти спортивного профілю (ДЮСШ).

У закладах дошкільної освіти виховується 51 498 дітей віком від 3 до 6 років; у закладах загальної середньої освіти навчається 253621 здобувачів освіти; у закладах професійної (професійно-технічної) освіти – 11027 особи; у закладах фахової передвищої освіти – 24168 осіб; у закладах вищої освіти – 64313 осіб, у закладах позашкільної освіти – 80 793 особи.

До освітнього процесу в закладах освіти різних типів та форми власності області долучилося 15069 здобувачів освіти з числа внутрішньо переміщених осіб, їх кількість постійно збільшується.

Відповідно до Плану заходів з виконання Концепції безпеки закладів освіти, затвердженого розпорядження Кабінету Міністрів України від 07.04.2023 № 301-р, продовжується робота щодо створення безпечного освітнього простору та відповідної інфраструктури захисних споруд цивільного захисту для роботи закладів освіти у умовах дії правового режиму воєнного стану.

Для захисту учасників освітнього процесу використовуються становить 1500 споруд цивільного захисту (місткість 329, 700 тис осіб), з них: 140 споруд цивільного захисту (ПРУ, сховища) для укриття 39,497 тис осіб, 1056 найпростіших укриттів, що перебувають на балансі закладів освіти різних типів, для укриття 204,414 тис. осіб.

Ще 304 споруди цивільного захисту (різних типів) інших суб'єктів господарювання використовуються для укриття 85,789 тис учасників освітнього процесу.

Продовжуються ремонтно-будівельні роботи щодо облаштування захисних укриттів у закладах загальної середньої освіти області з використанням коштів державного, обласного, місцевих бюджетів та коштів донорських організацій.

Проекти з улаштування укриттів в закладах освіти області реалізуються з різних джерел фінансування, а саме: коштом державного бюджету, відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 20.08.2024 № 954, від 28.04.2023 №419, на умовах співфінансування з місцевих бюджетів; за рахунок позабюджетних коштів (Фундація Олени Зеленської, за програмою UNICEF, за ініціативою Президента України UNITED24, за проектом Європейського Союзу «Нові укриття для українських шкіл»).

Наразі завершено будівельні роботи в укриттях 139 закладів освіти, з них: у 96 закладах загальної середньої та у 46 закладах дошкільної освіти.

Дошкільна освіта.

В області функціонує 807 закладів дошкільної освіти, що охоплюють всіма формами дошкільної освіти 51 498 дітей віком від 3 до 6 років, фактично в закладах дошкільної освіти перебуває 38661 дитина. Освітній процес серед закладів дошкільної освіти організовано у різних форматах: 557(69%) закладів працюють в очній (денній) формі, 173(21%) – у дистанційній, 31(4%) – у змішаному режимі. 46 (6%) закладів дошкільної освіти продовжують перебувати на простой з різних причин.

Для забезпечення безпечного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти функціонує 422 власних укриття та використовуються 136 укриттів, які знаходяться поблизу.

До закладів дошкільної освіти області зараховано, за заявами батьків, 2476 дітей із числа внутрішньо переміщених осіб.

У 15 із 17 закладів дошкільної освіти області, приміщення яких було пошкоджено, проведено відновлювальні роботи.

Загальна середня освіта.

1 вересня 2024 року до освітній процес у закладах загальної середньої освіти області розпочали 253 621 тисяч здобувачів освіти, з них: учнів 1 класів – 18 907 особи (1087 класів), учнів 9 класів – 25 785 особи (1199 класів), учнів 10 класів – 16 937 особи (817 класів), учнів 11 класів – 15 412 особи (788 класів). До закладів загальної середньої освіти області зараховано 10626 здобувачів освіти з числа внутрішньо переміщених осіб.

Освітній процес у закладах загальної середньої освіти організовано форматах/формах: 552 33СО (79%) працюють в очному(денному) формі роботи, 47 33СО (6%) – у дистанційному, 103 33СО (15%) – змішаному. Низка закладів загальної середньої освіти області працюють з використання кількох робочих змін.

За кордоном продовжують перебувати, навчаючись дистанційно, 24683 здобувачі освіти. 265 учнів вивчають предмети українознавчого компоненту в 10 закладах загальної середньої освіти області, які були визначені відповідно до Порядку та умови здобуття загальної середньої освіти в комунальних закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 07.08.2024 № 1112.

На базі 3 закладів загальної середньої освіти освіти області функціонують цифрові освітні центри (Digital Learning Centers (DLC)), головним завданням яких є надання безпечного доступу до дистанційної формальної та неформальної освіти здобувачам освіти.

Освітній процес у закладах загальної середньої освіти області забезпечують 22 373 педагогічних працівників.

У 42 із 51 закладу загальної середньої освіти області, приміщення яких було пошкоджено, проведено відновлювальні роботи.

Модернізація мережі закладів загальної середньої освіти.

В області функціонує 88 опорних закладів загальної середньої освіти із 96 філіями та учнівським контингентом – 47 144 особи.

У межах реалізації власних повноважень та з метою забезпечення необхідності охоплення на відповідній території усіх профілів навчання, визначених законодавством, гарантування і забезпечення права кожного учня на вибір відповідного профілю навчання, сформована прогнозована мережа ліцеїв для здобуття профільної середньої освіти, яка затверджена розпорядженням голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 29.08.2024 №829/ОД-2024 «Про мережу ліцеїв Одеської області». До прогнозованої мережі профільних ліцеїв ввійшли 240 закладів освіти, серед них: 206 академічні, 34 професійні.

Осередки викладання навчального предмета «Захист України».

З метою реалізації інноваційного освітнього проекту видано розпорядженням голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 12.09.2024 №875/А-2024 «Про затвердження переліку осередків викладання навчального предмета «Захист України» у закладах освіти Одеської області», визначено та затверджено 100 осередків викладання навчального

предмета «Захист України» в Одеській області, а саме: 86 у ЗЗСО громад, 13 у ЗПТО(ЗПО),ФПВ, 1 у ЗЗСО обласного підпорядкування.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 липня 2024 року № 841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні», наказу Міністерства освіти і науки України від 01 липня 2024 року №940 «Про реалізацію інноваційного освітнього проекту на всеукраїнському рівні за темою «Теоретико-методичні засади викладання навчального предмета/інтегрованого курсу «Захист України»» курсову перепідготовку пройшли 120 педагогів області.

Освіта дітей з особливими освітніми потребами.

У закладах освіти Одещини отримували освітні послуги 7109 дітей (осіб) з особливими освітніми потребами, з них: у закладах загальної середньої освіти – 5 291 (в інклюзивних класах – 3268 дітей, у спеціальних класах – 72 дитини, у закладах спеціальної освіти – 1389 дітей, в умовах педагогічного патронажу – 532 дитини); у закладах дошкільної освіти – 1687 дітей (в інклюзивних групах – 748 дітей, у спеціальних групах – 522 дитини, у закладах дошкільної освіти компенсуючого типу – 417 дітей); у закладах професійної (професійно-технічної) освіти - 131 учень з особливими освітніми потребами.

Загальна кількість працевлаштованих фахівців за професіями «асистент вихователя», «асистент учителя» складає 2273 особи.

Для соціального супроводу дітей з ООП під час інклюзивного навчання до освітнього процесу допущено асистенти дитини та соціальні працівники, що реалізують соціальну послугу «супровід під час інклюзивного навчання». У поточному навчальному році – 55 асистентів дитини та 11 соціальних працівників.

У 2024 році Одеська область приєдналася до мережі освітніх центрів державної установи «Школа супергероїв».

З 01.06.2024 Одеський освітній центр державної установи «Школа супергероїв» розпочав свою роботу на базі закладу охорони здоров'я «Комунальне некомерційне підприємство «Одеська обласна дитяча клінічна лікарня» Одеської обласної ради», м. Одеса, вулиця, Віталія Нестеренка, 3.

В області сформовано потужну мережу інклюзивно-ресурсних центрів (далі-ІРЦ), наразі їх 42. Два з цих ІРЦ утворені у 2024 році.

Мережа є однією з найбільших в Україні.

34 територіальні громади мають власні ІРЦ, ще 35 територіальних громад уклали договори про співпрацю між собою у частині супроводу інклюзивно-ресурсними центрами. Забезпечено супровід дитячого населення фахівцями ІРЦ у 69 територіальних громадах, що становить 76 %.

Організація харчування та підвезення здобувачів освіти.

З метою забезпечення організованим та якісним харчуванням учнів області видано розпорядження голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 18.12.2023 № 1116/А-2023 «Про затвердження операційного плану заходів щодо реалізації Стратегії реформування системи шкільного харчування на період до 2027 у закладах загальної середньої освіти Одеської області на 2023-2024 роки», визначено відповідальних осіб за

виконання операційного плану заходів і розроблено комплексну регіональну програму «Реформування системи шкільного харчування в Одеській області на 2024-2027 роки» та затверджено розпорядженням голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 12.02.2024 №120/А-2024 «Про затвердження обласної комплексної програми «Реформування системи шкільного харчування в Одеській області на 2024-2027 роки».

У 2024 році організація харчування школярів з використанням потужностей власних харчоблоків реалізовано у 462 закладах освіти. Послуга з організації харчування школярів «аутсорсинг» реалізована у 73 закладах освіти, «кейтеринг» – у 120 закладах загальної середньої освіти області. Гаряче харчування було організовано для 103299 здобувачів освіти, серед яких: 69475 учні 1– 4 класів та пільгової категорії, 8543 здобувачі освіти з числа внутрішньо переміщених осіб та інші.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16.02.2022 №120 «Про затвердження порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання обладнання, модернізацію (проведення реконструкції та капітального ремонту) їдалень (харчоблоків) закладів загальної середньої освіти» (зі змінами), розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.08.2024 №763-р розподілено кошти субвенції бюджетам 11 територіальних громад Одеської області, загальний обсяг субвенції становить 116 533,7 тис. грн. Роботи на території більшості об'єктів завершено, реалізовано технологічні моделі організації харчування «Опорна кухня» у 3 харчоблоках, «Базова кухня» – у 10 харчоблоках шкіл області.

Постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.2024 № 1145 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам Одеської області на забезпечення харчування учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти у 2024 року» передбачено кошти в розмірі 129 930, 3 тис. грн. Роботу з даного питання буде продовжено у 2025 році.

Між Одеською обласною державною (військовою) адміністрацією та Всесвітньою Продовольчою Програмою (автономною спільною дочірньою структурою ООН та Продовольчою сільськогосподарською організацією ООН) підписано Меморандум, відповідно до якого у 2024 року залучено фінансової допомоги для покращення якості харчування учнів 1–4 класів закладів загальної середньої освіти на суму 7978562,00 тис. грн. Робота щодо отримання коштів від Всесвітньої Продовольчої Програми для покращення якості харчування учнів 1– 4 класів шкіл області буде продовжена у 2025 році.

Успішним для регіону залишається пілотування реформи харчування у частині відкриття 3 Кулінарних хабів на базі центрів професійної освіти області. Упродовж року 853 кваліфікованих працівників/кухарів закладів загальної середньої освіти регіону пройшли навчання та відповідну перепідготовку на базі кулінарних хабів, також до цього процесу залучено кухарів закладів дошкільної освіти громад області. Здійснено підготовку 34 тренерів/майстрів виробничого навчання з професії «Кухар» («Агенти змін»).

Постановою Кабінету Міністрів України від 26.09.2024 № 1114 затверджено перелік закладів загальної середньої освіти області (133 ЗЗСО), які

отримують разову грошову допомогу від Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) для часткової модернізації шкільних їдалень та харчоблоків. Водночас 38 закладів загальної середньої освіти області очікують на отримання такої ж допомоги у 2025 році.

Постановою Кабінету Міністрів України від 28.04.2023 №418 «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на придбання шкільних автобусів» Одеській області у 2023 році передбачено обсяг субвенції у розмірі 56734,0 тис. грн. Розпорядженням голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 15 серпня 2024 року № 774/А-2024 затверджено перелік закладів загальної середньої освіти для придбання шкільних автобусів, шляхом надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам. На умовах співфінансування коштів з місцевих бюджетів територіальних громад області закуплено та передано 26 шкільних автобусів.

Професійна (професійно-технічна) освіта.

Професійну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації здобувачів освіти в Одеській області здійснюють 29 закладів професійної (професійно-технічної) освіти: з них 24 – закладів самостійні юридичні особи (2 – в стадії реорганізації, 3 – без контингенту), 3 заклади у складі закладів вищої освіти, 1 – коледж та 1 навчальний центр при установі виконання покарань. Підготовку робітничих кадрів для промисловості регіону забезпечують 3 заклади освіти – для будівництва та комунального господарства, 7 – для сфери послуг і торгівлі, 13 – агропромислового комплексу області, 6 – для промислового комплексу та транспорту.

В області продовжується робота щодо модернізації мережі закладів професійної (професійно-технічної) освіти.

На виконання Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» та відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 року № 851 «Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти», головою Одеської обласної державної (військової) адміністрації було видано розпорядження від 29 серпня 2024 року № 829/А-2024 «Про мережу ліцеїв Одеської області». Цим розпорядженням передбачено створення мережі закладів старшої профільної освіти, яка включатиме академічні та професійні ліцеї. Зокрема, планується трансформація 20 закладів професійної (професійно-технічної) освіти у профільні ліцеї.

Загальний контингент – 11027 здобувачів освіти державних закладів професійної (професійно-технічної) освіти області.

У 2024 році у закладах професійної (професійно-технічної) освіти навчається 508 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, 488 дітей ветеранів війни (з них: 444 дитини, учасників бойових дій, 35 дітей померлих учасників бойових дій, 9 дітей осіб з інвалідністю внаслідок війни), 7 – учасників бойових дій.

В області упродовж року продовжено роботу щодо створення у закладах професійної (професійно-технічної) освіти нового освітнього простору.

На базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти області функціонує 37 навчально-практичних центрів, які створено за кошти державного, обласного бюджетів та кошти соціальних партнерів. У процесі відкриття перебувають ще 5 навчально-практичних центрів: з професії «Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів» на базі ДНЗ «Одеський центр професійно-технічної освіти»; з професії «Плодоовочівник» на базі Північного центру професійної освіти; за професіями «Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва» і «Слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування» на базі ДНЗ «Ісаєвський професійний аграрний ліцей»; за професіями гарячої та холодної обробки металів на базі ДНЗ «Одеський професійний ліцей морського транспорту»; за професією «Перукар (перукар-модельєр)» на базі ВСП «Березівське вище професійне училище НУ «Одеська політехніка».

Функціонують 7 цифрових освітніх центрів (Digital Learning Centers (DLC): 1 (ДНЗ «Одеський професійний ліцей будівництва та архітектури») – за підтримки міжнародної організації UNICEF та 6 – за підтримки уряду Японії у рамках «Програми екстреного відновлення між Урядом України та Японським агентством міжнародного співробітництва» (ДНЗ «Ананьївський професійний аграрний ліцей», КЗ «Балтський педагогічний фаховий коледж», Північний центр професійної освіти, ДНЗ «Одеський центр професійної освіти», Одеський фаховий коледж транспортних технологій, ДНЗ «Одеський професійний ліцей будівництва та архітектури»).

Головна мета цифрових освітніх центрів (Digital Learning Centers (DLC) надання безпечного доступу до дистанційної формальної та неформальної освіти дітям.

У рамках пілотного проєкту, який реалізується в рамках стратегії реформи шкільного харчування першої леді Олени Зеленської на базі 3 закладів: ДНЗ «Одеський центр професійно-технічної освіти», ЗП(ПТ)О «Дунайський центр професійної освіти» та Північному центрі професійної освіти створені кулінарний хаби. На базі яких пройшли навчання понад 800 працівників харчоблоків закладів освіти.

У 4 із 7 закладів ЗП(ПТ)О області, приміщення яких було пошкоджено внаслідок ракетних обстрілів, проведено відновлювальні роботи.

Фахова передвища та вища освіта

В Одеській області функціонують 17 закладів вищої освіти (ЗВО) та 37 закладів фахової передвищої вищої освіти (ЗФПО).

З метою впровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» та на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 року № 851 «Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти», видано розпорядження голови Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 29 серпня 2024 року № 829/А-2024 «Про мережу ліцеїв Одеської області». У рамках цього розпорядження передбачається створення мережі закладів старшої профільної освіти, що включатиме 3 академічні ліцеї та 14 професійних ліцеїв, які будуть сформовані на базі закладів фахової

передвищої освіти.

У ЗВО та ЗФПО навчається 88481 осіб, з них: 64313 особи (ЗВО), 24168 осіб (ЗФПО).

Освітній процес забезпечують 7161 наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників. У 2024 році ЗФПО прийняли 8404 випускників закладів загальної середньої освіти, ЗВО – 19702 особи.

За рахунок коштів обласного бюджету здійснюється підготовка фахівців у 17 закладах фахової передвищої освіти: 8 закладів фахової передвищої освіти державної форми власності, 3 педагогічних закладів фахової передвищої, 3 закладів фахової передвищої освіти сфери культури та 3 закладів фахової передвищої освіти медичної сфери комунальної форми власності.

Розпорядженням голови обласної державної адміністрації «Про затвердження обсягів регіонального замовлення на підготовку фахівців у закладах фахової передвищої освіти Одеської області у 2024 році» від 07.06.2024 № 551/А-2024 затверджено обсяги прийому за рахунок обласного бюджету. У 2024 році – 1144 особи.

З метою комунікації та ефективної взаємодії між молодими науковцями, органами влади, установами та організаціями регіону в області створена та функціонує Рада молодих вчених при обласній державній адміністрації. До складу ради ввійшли представники товариств молодих вчених 15 провідних закладів вищої освіти регіону та 4 наукових установ. Загалом до складу ради ввійшли 24 представника.

Радою молодих вчених за підтримки Департаменту освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації у 2024 році реалізовано ряд проєктів та заходів, зокрема: Всеукраїнський проєкт «Наукою вишиваємо Україну», проєкт «Школа молодого вченого Одещини», проєкт «Пікніки молодих вчених», проєкт «Подаруй книгу», круглий стіл «Жінки в науці».

У 2024 році члени Ради молодих вчених при Одеській обласній державній адміністрації стали лауреатами Всеукраїнського конкурсу «Молодий вчений року», здобувши перемогу в низці номінацій. Ці нагороди підтверджують високий рівень наукових досліджень, інноваційність підходів та активний внесок молодих науковців у розвиток української науки.

Позашкільна освіта.

99 закладів позашкільної освіти області, серед яких: 63 - заклади позашкільної освіти комунальної форми власності територіальних громад та 36 спеціалізованих закладів позашкільної освіти спортивного профілю (ДЮСШ), формуючи вміння та навички за інтересами, забезпечують потреби особистості у творчій самореалізації та інтелектуальний, духовний і фізичний розвиток, підготовку до активної професійної та громадської діяльності, створює умови для соціального захисту та організації змістовного дозвілля відповідно до здібностей, обдарувань для 91 440 вихованців слухачів цих закладів, а також працюють над формуванням патріотичної свідомості, шляхом проведення заходів: Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура»), змагань «Пліч-о-пліч» Всеукраїнські шкільні ліги тощо. Позашкільною освітою охоплено 98281 здобувачів освіти, а саме: закладами позашкільної освіти –

50 641 осіб; гуртковою роботою - 40799 осіб; 6841 вихованців залучені до осередків національно-патріотичного виховання (курені).

Розвинута тематична мережа гуртків різного спрямування, які працюють у закладах позашкільної освіти та закладах загальної середньої освіти області: 586 гуртків художньо-естетичного напрямку, 543 гуртка фізкультурно-спортивного напрямку, 479 гуртків військово-патріотичного спрямування, 72 гуртки еколого-натуралістичного, 70 гуртків туристично-краєзнавчого, 80 гуртків науково-технічного, 50 гуртків дослідницько-експериментального напрямку тощо.

Реалізація завдань державної молодіжної політики в області здійснюється через роботу 4 молодіжних центрів, які діють у Кодимській, Подільській, Чорноморській та Одеській міській громадах, та зареєстровані на платформі ДІЯ – Молодіжні центри України.

У територіальних громадах регіону утворено 30 молодіжних рад та 3 знаходяться на етапі утворення, що складає 36% від загальної кількості громад області, а саме: Березівський район – 3 молодіжні ради; Білгород-Дністровський район – 3 молодіжні ради; Болградський район – 3 молодіжні ради; Ізмаїльський район – 1 молодіжну раду; Подільський район – 5 молодіжних рад; в Одеському районі функціонує 9 молодіжних рад, на етапі утворення ще 2; у Роздільнянському районі функціонує 6 молодіжних рад, на етапі утворення ще 1.

Триває робота щодо утворення Молодіжної ради при Одеській обласній (військовій) адміністрації, що передбачено розпорядженням голови (начальника) Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 20.11.2024 № 1100/А-2024 «Про затвердження Положення про молодіжну раду при Одеській обласній (військовій) державній адміністрації».

В Одеській області створено 11 молодіжних просторів: у Чорноморській міській громаді – 4, у Доброславській селищній громаді – 1, у Курісовській сільській громаді – 3 і по одному у містах Кодима, Подільськ, Південне. В місті Одеса діють 2 молодіжні простори (U-Point та спільноти «На часі»).

У 2024 році проведені 4 набори на UPSHIFT в Одеській області та 1 об'єднаний набір з іншими областями Півдня, та залучено до участі в програмі 45 команд — 186 молодих людей віком від 14 до 24 років з 20 громад Одещини.

Для сталого забезпечення функціонування сфери освіти області в умовах дії правового режиму воєнного стану налагоджена плідна співпраця та партнерські стосунки низкою міжнародних громадських організацій: Міжнародним надзвичайним фондом допомоги дітям при Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ), Всесвітньою продовольчою програмою ООН, Швейцарсько-українським проєктом DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти» та іншими.

Підтримка сім'ї, дітей та молоді

На обліку служб у справах дітей області перебуває 4830 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

Сімейними формами виховання охоплено 4120 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, що становить 85% від загальної кількості

вищезазначеної категорії дітей.

В медичних, навчальних закладах знаходяться 442 дітей, в закладах соціального захисту – 92, ПТУ, ВНЗ – 92 дитини, в сім'ях родичів, знайомих – 75 дітей

Забезпечено виконання вимог законодавства щодо своєчасного виявлення дітей та надання їм статусу дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування. З початку року в області надано статус 673 дітям. Знято з первинного обліку 790 осіб, з них: 35-повернуто батькам, 108 – усиновлено, 633 – досягли повноліття, 7 – набули повну цивільну дієздатність, 4 – у зв'язку зі смертю.

В області функціонує 65 дитячих будинків сімейного типу, в яких виховується 481 статусна дитина та 175 прийомних дітей, в яких утримується 354 статусні дитини.

Органами опіки та піклування забезпечено надання 2993 статусу дитини, постраждалою внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів та ведення обліку таких дітей.

В області станом на 01.01.2025 на обліку дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах перебуває 2113 дітей.

Зазначаємо, що в Одеській області функціонує 20 патронатних сімей, з них 1 сім'я-ВПО, 3 сім'ї за кордоном.

Культура

На 01.01.2025 в області функціонує 6 театрів (1 – Національний), обласна філармонія, 672 бібліотеки (1 – Національна), 671 клубний заклад, 74 мистецькі школи, 24 музеї (юридичні особи, 1 – Національний) та 146 музеїв (не юридичні особи), 3 заклади фахової передвищої освіти, 10 кінотеатрів (приватні), 7 парків культури та відпочинку, державний цирк.

В ході російської агресії проти України пошкоджено 28 закладів культури. Відновлено 15 об'єктів культури.

У сфері культури діють дві обласні комплексні програми:

обласна комплексна програма «Культура Одещини – 2020-2024 роки», затверджена розпорядженням голови Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 19.12.2022 № 858/А-2022 «Про продовження строку дії обласної комплексної програми «Культура Одещини – 2020-2022 роки», затвердженої рішенням Одеської обласної ради від 20 грудня 2019 року № 1166-VII». У 2024 році на виконання заходів Програми було передбачено 2444,0 тис. грн, з них профінансовано 2363,76 тис. грн, що становить 96,72%.

«Програма розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя в Одеській області на 2023-2025 роки», затверджена розпорядженням голови Одеської обласної державної (військової) адміністрації від 20.12.2022 №864/А-2022. На реалізацію зазначеної Програми в обласному бюджеті на 2024 рік передбачено 450,0 тис. грн., профінансовано 324,028 тис. грн., що становить 72,01%.

Протягом 2024 року театрами обласного підпорядкування та обласною філармонією проведено 1231 заходів, які відвідало 323549 осіб. Із них 225 заходів проведено на гастролях, виїздах та інших культурно-мистецьких заходах, які

відвідало 163430 осіб. Театрально-видовищними підприємствами області проведено 186 заходів на благодійній основі, які безкоштовно відвідало 97573 особи. У 2024 році відбулись прем'єри 31 нової вистави та концертних програм, із них 7 за мистецькими творами сучасних українських авторів.

В музеях (юридичні особи) області було організовано 292 виставки, 5476 екскурсій, всього музеї відвідало 210,86 тис. осіб. Клубними закладами області проведено 33723 заходи, кількість аматорських формувань складає 3089, в яких – 33,8 тис. учасників, бібліотеками області обслуговано 552,28 тис. користувачів, проведено 3437 інформаційно-просвітницьких заходів.

Протягом звітного періоду організовано низку заходів до державних свят, знаменних та пам'ятних дат з історії України, ювілеїв видатних історичних, громадських, культурних діячів, зокрема: до Дня Соборності України, Дня пам'яті героїв Крут, Дня Гідності та Свободи, Дня пам'яті та перемоги, Дня Європи, Дня пам'яті жертв політичних репресій, Дня пам'яті кримських татар – жертв депортації 1944 року, до Дня вшанування пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії російської федерації проти України, урочисті заходи до Дня Конституції України, Дня Української Державності, Дня Державного Прапора України та Дня Незалежності України, Дня пам'яті трагедії Бабиного Яру, Дня захисників та захисниць України, Дня української мови та писемності, Дня працівників культури та аматорів народного мистецтва, Дня пам'яті жертв голодоморів, Дня Збройних Сил України, Міжнародного Дня волонтера тощо.

Проведено конкурси на визначення лауреатів обласних премій: народних майстрів імені Ростислава Палецького, образотворчого мистецтва імені Михайла Божія, музичної премії імені Юрія Кузнецова. Також відбулися: відбірковий, регіональний тур XVII Всеукраїнського фестивалю виконавців та авторів української пісні «Червона Рута» та обласний відбірковий тур VII Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії імені Павла Вірського.

За підтримки обласної державної (військової) адміністрації проведено XXIV Всеукраїнську виставку – форум «Українська книга на Одещині» в Одеській національній науковій бібліотеці та Всеукраїнську науково-практичну конференцію «ОдесаБібліоСаміт» на базі Центральної міської бібліотеки ім. І. Рядченка м. Чорноморська, XXVIII обласний фестиваль української книги пам'яті Михайла Грушевського «Безмежність української книги» – «Шевченко – це ми, а ми – це Україна» та фестиваль української книги «Читай, юність!». Одеською національною науковою бібліотекою організовано Всеукраїнську науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Етнокультурне розмаїття України: загальнонаціональна єдність та євроінтеграційний поступ». Захід відбувся під егідою Міністерства культури та стратегічних комунікацій України у співпраці з Департаментом культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини Одеської ОДА, факультетом історії та філософії Одеського національного університету імені І.І. Мечникова та ін.

У селищі Авангард відбувся регіональний фестиваль-конкурс різножанрових мистецтв «Вільні, бо Єдині!, у м. Чорноморськ – XVIII Всеукраїнський фестиваль вокально-хорових колективів «Серпневий заспів»

(дистанційний) та XVII міський фестиваль різдвяних піснеспівів «Різдвяні дзвони – 2024»; у м Рені – регіональний фестиваль українського мистецтва «Відчуйте серцем Україну».

У 2024 році продовжувалась робота щодо виявлення, дослідження та популяризації нематеріальної культурної спадщини Одеської області та формування місцевого переліку елементів нематеріальної культурної спадщини. Один елемент нематеріальної культурної спадщини Одещини внесено до Національного переліку елементів НКС України. Всього до Національного переліку елементів НКС від Одеської області внесено 11 елементів нематеріальної культурної спадщини.

Культурна спільнота області власною діяльністю забезпечує сталість розвитку української культури та її поширення за кордоном. У травні 2024 року в Міжнародному культурному центрі (м. Краків, Польща) відбулась виставка «Одеса. Довге» XX століття» за участю одеських музеїв: національного художнього, літературного та сучасного мистецтва. Значною подією стало експонування виставки: «Кімната Шедевра. Євангелісти Франса Галса з колекції Одеського музею західного і східного мистецтва» в Литовському національному художньому музеї (Вільнюс, Литовська Республіка) та Берлінській картинній галереї Gemäldegalerie (м. Берлін, Німеччина). У 2024 році відбувся перший етап великого виставкового проекту «Прелюдія. З Одеси у Берлін» («Auftakt. Von Odessa nach Berlin») та показ фільму про життя музею у час війни.

Одеським академічним українським музично-драматичним театром імені В. Василька спільно з «Bremer Shakespeare Company» (Бремен, Німеччина) та «Prague Shakespeare Company» (Прага, Чехія) в рамках отриманого гранту від «EU Creative Grant Award» створено унікальний театральний проєкт - «WE ARE HAMLET» (сучасне театральне переосмислення «Гамлета» Вільяма Шекспіра). Прем'єри відбулися в Німеччині та Чехії.

Представники обласного центру гагаузької культури взяли участь у міжнародному фестивалі «Конгаз гергефі» («Мереживо з Конгазу») та Днях гагаузької культури в м. Анкара, Туреччина. Творчий колектив обласного центру болгарської культури в м. Болграді взяли участь у театралізованому святі обряду «Трифон Зарезан» у місті Варна (Республіка Болгарія).

У м. Болград відбувся Міжнародний бессарабський економічний форум, який об'єднав представників Одещини, Дніпропетровщини, Миколаївщини, Київщини, Харківщини, понад десяти громад півдня Одеської області, та закордонних партнерів з Болгарії. Також у м. Болград проведено V Міжнародний етнографічний кінофестиваль «ОКО», у м. Ізмаїл - V Міжнародний культурно-мистецький фестиваль «Козацькій славі жити у віках» (Київ – Галац – Софія 2024).

У 2024 році заклади культури області продовжили співпрацю з міжнародними благодійними фондами та організаціями.

Від міжнародного фондів ALIPH, ЮНЕСКО надійшла міжнародна технічна допомога на суму 7 млн. 909 тис. грн. на консерваційні та протиаварійні роботи пошкоджених об'єктів. Крім того відновлено вікна Літературного музею за підтримки БФ «Милосердя. Віктор» (500,0 тис. грн.), проведено консерваційні

роботи Одеського музею західного та східного мистецтва за допомогою Світового фонду пам'яток (США). Реалізовано проєкт фонду «Cultural Emergency Response» на потреби 12 музеїв Одеської області на загальну суму 49,0 тис. €.

На 01.01.2025 в області діє понад 120 організацій різного рівня та направленості діяльності, які позиціонують себе як виразники інтересів відповідних етнічних спільнот. Понад 25 обласних товариств об'єднані в Раду представників національно-культурних товариств Одеської області, що діє при Департаменті культури, національностей, релігій та охорони об'єктів культурної спадщини облдержадміністрації та активно включена в життя регіону. Протягом року було проведено понад 80 різнопланових заходів спрямованих на збереження культурної ідентичності та історичної пам'яті національних спільнот (фестиваль рідної мови, молодіжний фестиваль короткометражних фільмів «Дружба між культурами», організаторами якого виступили члени команди Одеське імені А.Міцкевича відділення Спілки поляків в Україні, Дні польської культури, фестиваль болгарської культури, виставки до Дня пам'яті жертв Голокосту та Дня пам'яті жертв Калітраш в Музеї геноцидів, етно-фестиваль «Чорноморський степ» пам'ятні заходи до Дня пам'яті кримських татар-жертв депортації 1944 року, День корінних народів тощо).

Продовжується робота з релігійними організаціями, яких на 1 січня 2025 року в Одеській області діє 1415, у тому числі: 3 духовні центри, 17 релігійних управлінь, 1337 релігійна громада, 25 монастирів та скитів, 20 місій, 2 братства та 11 духовних навчальних закладів. Переважна більшість релігійних організацій (1359) належить до християнства, 15 – до іудаїзму, 15 – до ісламу, 26 – до нетрадиційних та новітніх віросповідань.

На території Одеської області на обліку перебувають 4493 пам'яток культурної спадщини. З метою їх захисту та збереження шляхом проведення ремонтно-реставраційних робіт на об'єктах культурної спадщини протягом звітного періоду 2024 року розглянуто та погоджено 49 проєктів з проведення ремонтно-реставраційних робіт на пам'ятках культурної спадщини, надано 18 дозволів на здійснення відповідних робіт, надано 154 погоджень відчуження приміщень у будівлях-пам'ятках, укладено 413 охоронних договорів з власниками та користувачами приміщень у будівлях-пам'ятках. Здійснюється постійний моніторинг стану об'єктів культурної спадщини та інфраструктурних об'єктів, постраждалих внаслідок російської агресії.

В рамках обласної комплексної програми «Культура Одещини – 2020-2024 роки» виконано заходів з паспортизації об'єктів культурної спадщини шляхом виготовлення облікової картки, історичної довідки та акта стану збереження 5 об'єктів культурної спадщини Одеської області на суму 197,00 тис. грн.

Фізична культура і спорт

Враховуючи значну роль фізичної культури і спорту в подоланні психологічних та фізичних наслідків стресу протягом 2024 року, реалізовано низку заходів щодо розвитку фізичної культури і спорту в Одеській області.

Основною умовою реалізації заходів з розвитку фізичної культури і спорту

визначено створення безпечних умов для всіх учасників фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів та змагань.

В рамках реалізації соціального проєкту «Активні парки – локації здорової України» в Одеській області з 2021 року облаштовано 20 локацій «активних парків». Жодна локація на території Одеської області не зазнала пошкоджень та руйнувань внаслідок російської збройної агресії проти України.

В 2024 році в Одеській області продовжили роботу координатори проєкту «Активні парки – локації здорової України». До участі у проєкті долучились 42 громади регіону. Впродовж року 53 працювали координатори.

На сьогоднішній день в Одеській області діє 7 центрів фізичного здоров'я населення, з яких – один регіональний, 3 міських, 3 селищні.

Обласним та міськими центрами фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» в місцях масового відпочинку громадян (парках, скверах тощо), для різних груп населення проводяться заняття з фізичної культури і спорту, як важливої складової здорового способу життя. Систематично організовуються масові акції фізкультурно-оздоровчого спрямування: майстер-класи, пробіги, спортивні змагання, турніри, велопробіги, відкриті тренування тощо. До заходів залучались внутрішньо переміщені особи, військовослужбовці, провідні спортсмени та тренери Одещини, а також усі бажаючі.

Протягом 2024 року в Одеській області обласним та міськими центрами фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» було проведено 400 заходів, в яких взяли участь понад 12 тисяч осіб.

До реалізації заходів відповідно до напрямів роботи залучались територіальні організації всеукраїнських фізкультурно-спортивних товариств «Динамо», «Колос», «Спартак» та «Україна», обласні федерації з видів спорту, фізкультурно-спортивні організації Одеської області.

Представники зазначених організацій регулярно залучаються до участі у нарадах, робочих зустрічах з питань подальшого розвитку фізичної культури і спорту, формування регіональної політики та цільових програм, проведення спільних фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів, роботи колегіальних та дорадчих органів управління фізичної культури і спорту обласної державної адміністрації, зокрема територіальної атестаційної комісії, комісії з надання ДЮСШ першої категорії тощо.

Управлінням, спільно з Одеською територіальною організацією ВФСТ «Колос», в 2024 році проведено традиційні щорічні Обласні спортивні ігри серед територіальних громад, а також змагань серед голів територіальних громад, їх заступників і старост старостинських округів Одеської області. Гасло щогорічних змагань, які проводились на підтримку Збройних сил України – «Рухайся до Перемоги».

Змагання Обласних спортивних ігор з 17 видів спорту: армрспорту, баскетболу, волейболу (чоловіки, жінки), волейболу пляжного (чоловіки, жінки), гандболу, гирьового спорту, дартсу, легкоатлетичного кросу, міні-футболу, настільного тенісу, перетягування канату, футболу, футзалу, шахів, шашок та змагання серед спортивних сімей (дартс, естафета) проводились з травня по

листопад на спортивних базах області у 2-х групах: серед міських та селищних громад; серед сільських та селищних громад.

Всього в рамках Обласних спортивних ігор проведено 114 заходів місцевого, районного та обласного рівнів, участь у яких взяли понад 3 900 осіб.

Ринок праці та соціальне забезпечення

Ринок праці

У зв'язку із збройною агресією російської федерації проти України відбувається масштабне переміщення громадян до інших регіонів України.

На 01.01.2025 по Одеській області в Єдиній базі внутрішньо переміщених осіб (далі-ВПО) обліковувалось 218 346 осіб.

Відповідно до Методики моніторингу створення нових робочих місць, затвердженої наказом Мінсоцполітики України від 11.10.2013 № 611, кількість робочих місць, утворених впродовж 2024 року, становила 24811 одиниць, що на 5,5% менше, ніж за 2023 рік. Кількість ліквідованих робочих місць у 2024 році становила 16648 одиниць. Співвідношення кількості створених і ліквідованих робочих місць становить 149,0%.

Протягом січня-грудня 2024 року в Одеській службі зайнятості:

Отримували послуги 35,9 тис. осіб;

Мали статус безробітного 18,7 тис. осіб;

Отримували допомогу по безробіттю 13,2 тис. осіб.

Всього отримали роботу 13,8 тис. осіб. Рівень працевлаштування безробітних у поточному році складає 30,9%.

Кількість зареєстрованих вакансій становило 18,5 тис. Протягом року було укомплектовано 12,4 тис вакансій. Рівень укомплектування вакансій становив 67,4%.

За направленням центрів зайнятості у 2024 році навчались 1,7 тис. безробітних. Рівень працевлаштування після закінчення професійного навчання склав 83,4%.

В Одеському центрі професійно-технічної освіти державної служби зайнятості впродовж впродовж 2024 року проходили навчання майже 1,5 тис. безробітних.

У громадських роботах та роботах тимчасового характеру брали участь 0,6 тис. осіб (1,6 тис. направлень). Залучено для участі у суспільно корисних роботах «Армія відновлення» 1,4 тис. осіб (6,1 тис. направлень).

Для підтримання конкурентоспроможності осіб на ринку праці державною службою зайнятості Одеської області видано 1,4 тис. ваучерів на суму 14,4 млн. грн з них:

– 157 особам з числа внутрішньо переміщених осіб;

– 79 особам з інвалідністю;

– 25 особам з числа учасників бойових дій;

– 1091 особі віком старше 45 років, страховий стаж яких становить не менше 15 років.

Урядовий проект «єРобота», передбачає надання українцям грантів для започаткування бізнесу, розвитку підприємництва та навчання. Він спрямований

на активізацію підприємницької діяльності та стимулювання створення робочих місць.

Протягом січня-грудня 2024 року було подано понад 1,4 тис. заяв на отримання мікрогрантів/грантів.

Державним центром зайнятості прийняті позитивні рішення щодо надання мікрогрантів 405 фізичним та юридичним особам на загальну суму 82,3 млн. грн. Створено 897 нових робочих місць.

Також, прийняті позитивні рішення щодо надання грантів стосовно 31 особи з числа учасників бойових дій та членів їх сімей на загальну суму 15,0 млн. грн та створено 48 робочих місць.

Забезпечення рівності жінок і чоловіків у всіх сферах життєдіяльності суспільства є однією з важливих умов реалізації прав людини та самореалізації особистості, утвердження демократії, запорукою розв'язання соціально-економічних проблем регіону. Гендерна політика сьогодення вимагає утвердження цінності гендерної рівності як у суспільстві загалом, так і у різних його інституціях. Це, насамперед, створення сприятливих умов для подолання стереотипів і дискримінації щодо професій за ознакою статі.

Соціальне забезпечення

На 01.01.2025 кількість одержувачів усіх видів державних допомог становить 102,31 тисяч сімей, які отримують державні соціальні допомоги за 21 законом України.

Сума за 12 місяців 2024 року призначених та виплачених державних допомог становить 4431779,25 тис. грн, заборгованості по виплатах немає.

Кількість отримувачів допомоги на дітей, які виховуються в багатодітних сім'ях, становить 13409 сімей. Протягом 2024 року зазначена допомога профінансована на суму 425140831,65 грн.

За 2024 рік видано 2936 од. одноразової натуральної допомоги при народженні дитини «пакунок малюка» породіллям, які зареєстровані в Одеській області та народжували в пологових будинках.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 744 (зі змінами) затверджено Порядок та умови реалізації пілотного проекту «Монетизація одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка», кількість осіб, які звернулися із заявою щодо призначення грошової компенсації за 2024 рік, становить 10285, кількість осіб, яким призначено – 9811, кількість осіб, заяви яких опрацьовуються – 308, відмовлено у призначенні – 166 особам.

За 2024 рік відшкодування вартості послуги з догляду за дитиною до трьох років «муніципальна няня» перераховано 403 особам на суму 3527,18 тис. грн.

У 2024 році забезпечено реабілітацію дітей з інвалідністю (дітей з діагностикою захворювань нервової системи та опорно-рухового апарату): за рахунок державного бюджету – 826 дітей з інвалідністю на суму 15692,479 тис. грн; за рахунок обласного бюджету – 503 дитини з інвалідністю та дитини з діагностикою захворювань нервової системи та опорно-рухового апарату на суму 9997,66 тис. грн.

В Єдиній базі даних внутрішньо переміщених осіб на обліку з 2014 року по сьогоднішній день перебуває 218 386 осіб. За інформацію районних

державних (військових) адміністрацій сьогодні в області є 1457 вільних місць для проживання, у тому числі 705 місць в місцях тимчасового проживання.

На 01.01.2025 в Одеській області за даними Єдиного державного реєстру ветеранів зареєстровано 74850 осіб, з них: 54239 учасників бойових дій; 6914 осіб з інвалідністю внаслідок війни; 6725 членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни; 2225 членів сімей загиблих (померлих) Захисників/Захисниць України; 7 осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною; 4725 учасників війни.

В області проживають 8 осіб, які під час участі в масових акціях громадського протесту у зазначений період отримали тілесні ушкодження, з них: 3 особи – середньої тяжкості та 5 осіб – легкі.

На 01.01.2025 в області свою діяльність здійснюють:

- комунальна установа «Одеський обласний центр допомоги ветеранам війни» (вул. Канатна, 83, м. Одеса).
- комунальна установа «Сервісний офіс «Ветеран Хаб» (вул. Косівська, 2-Д, м. Одеса);
- ГО «Ветеранс ХАБ Одеса» (провул. Ново - Базарний, 5, м. Одеса);
- Ветеран-Хаб у селищі Доброслав (с. Доброслав, вул. Київська, 77).

Власний автотранспорт є у комунальній установі «Сервісний офіс «Ветеран Хаб» та ГО «Ветеранс ХАБ Одеса».

Ветеранський мобільний офіс створено тільки при ГО «Ветеранс ХАБ Одеса».

На 01.01.2025 в 91 територіальній громаді Одеської області надає соціальні послуги 122 суб'єкта–надавача соціальних послуг, підпорядкований міським, селищним та сільським радам.

Розвиток громадянського суспільства та інформаційного простору

За даними Південного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м. Одеса), станом на 01.01.2025 в Одеській області зареєстровано 6611 діючих громадських об'єднань, що на 1,8 % більше ніж на початок попереднього року.

Основна частка громадських об'єднань припадає на м. Одеса. Розподіл кількості громадських об'єднань за містами обласного значення (далі – міста) і районами Одеської області нерівномірний. Найбільша кількість діючих міських громадських об'єднань на 1000 осіб наявного населення у містах Балта, Біляївка, Подільськ, найменша – у м. Білгород-Дністровський.

Розподіл кількості громадських об'єднань Одеської області за напрямками діяльності доволі різноманітний. Найпоширенішого спрямування серед них є фізкультурно-спортивні, ветеранські, професійні та правозахисні громадські об'єднання. Найменшу частку громадських об'єднань становлять об'єднання охорони пам'ятників історії та культури, науково-технічні товариства.

Найбільш численними громадськими об'єднаннями з фіксованим членством є ветеранські, профспілкові організації, а також організації, що захищають інтереси інвалідів, чорнобильців.

Більшість громадських об'єднань Одещини можливо назвати «сплячими», оскільки існують формально та жодної активної діяльності не ведуть.

В області функціонують механізми участі громадян в формуванні та реалізації державної та місцевої політики. У 2024 році обласною державною адміністрацією проведено 18 консультацій з громадськістю, районними державними адміністраціями 87 консультацій з питань, що стосуються суспільно-економічного розвитку держави, реалізації та захисту прав і свобод громадян, задоволення їх політичних, економічних, соціальних, культурних та інших інтересів.

З початком повномасштабного вторгнення в лютому 2022 року інформаційна політика в країні зазнала значних змін. Питання інформаційної безпеки набуло особливого значення, оскільки агресор намагався інформаційно впливати на населення області.

Завдяки фактчекерським та освітнім проєктам для місцевих медійників та ініціативам з медійної грамотності вплив російської пропаганди, що проникала через деякі канали у соціальних мережах, в значній мірі було нівельовано.

Значну увагу протягом 2024 року було приділено підвищенню захисту та можливостей інформаційної інфраструктури області. Тривали роботи зі встановлення додаткових телекомунікаційних веж, щоб забезпечити повне покриття області – передусім прикордоння – сигналом українського цифрового телебачення.

Уздовж кордону з Придністров'ям встановлено 15 веж для блокування антиукраїнського телерадіомовлення із застосуванням комплексів вибіркового блокування сигналів радіоелектронних (телевізійних) засобів. Інформаційний вакуум, який утворився після блокування ворожого сигналу, заповнюється посиленням українським мовленням.

До повномасштабного вторгнення рф в області був наявний весь можливий спектр медіа: телебачення, друковані видання, інтернет-видання. Фактично в регіоні було представлено понад 20 телеканалів. Упродовж 2022-2024 років медійний простір Одещини почав зазнавати суттєвих змін. Через об'єктивні обставини воєнного часу та фінансування різко скоротилась кількість медіа.

Серед провідних регіональних телеканалів і радіомовників спостерігається тенденція включення до «Єдиного марафону». Наразі регулярне телевізійне мовлення на обласному та місцевому рівні забезпечують: «Суспільне Одеса», «Перший міський», «Ізмаїл ТБ», ТРК «Балінформкомпанія», ТРК «ПЕТ», «ІТ-3», «ТІС-ТВ», «МІГ», «Перший муніципальний» вони дотримуються державницької політики та є суто проукраїнськими за позицією власників.

В області активно розвиваються інформаційні інтернет видання та соціальні медіа, які набирають популярності за рахунок оперативної обробки та швидкої передачі інформації та новин.

Станом на 01.01.2024 року в Одеській області налічується друкованих медіа – 21; інтернет видань – 36; 9 телеканалів (2 обласного значення, 7 місцевих), та більше 50 соціальних медіа.

Туризм

Сфера туризму продовжує відігравати важливу роль у наповненні бюджету області, сприяючи розвитку суміжних галузей, таких як готельний бізнес, ресторанна справа, інфраструктура, рекреація та торгівля.

Повномасштабне вторгнення країни-агресора в Україну негативно вплинуло на туристичну сферу. Проте, в умовах воєнного стану спостерігалось:

- зростання інтересу до внутрішнього екологічного туризму;
- підвищення популярності відвідування природних резерватів та об'єктів культурного обміну;
- акцент на пізнання місцевої історії та культури.

У 2024 році спостерігалась позитивна динаміка відновлення сфери туризму за даними аналітичного сервісу HotelMatrix, готелі Одеси отримали рекордне завантаження у 76%, демонструючи найвищий показник серед українських міст (Київ, Львів, Одеса). Водночас середній дохід на номер (ADR) був найнижчим серед цих регіонів – 2129 грн.

Цифрова інфраструктура

Інтернет-покриття в населених пунктах

1. Одеська область демонструє активний розвиток цифрової інфраструктури. З 1022 населених пунктів:

- у 711 (70%) забезпечено широкосмуговий доступ до Інтернету;
- у 778 населених пунктах (76%) наявне покриття 4G мобільним Інтернетом.

2. Заклади соціального захисту населення

Із 128 закладів:

- 120 (94%) забезпечені широкосмуговим доступом до Інтернету;
- з 42 закладів, що мають укриття, у 32 (76%) забезпечено Інтернет у самих укриттях.

3. Бібліотеки

Із 572 бібліотек області:

- 352 (62%) мають доступ до Інтернету.
- Із 75 бібліотек, що мають укриття, у 60 (80%) забезпечено Інтернет безпосередньо в укриттях.

4. Заклади освіти

● Загальна середня освіта (ЗЗСО):

- 609 із 685 (89%) забезпечені Інтернетом;
- із 571 ЗЗСО, що мають укриття, у 452 (79%) є Інтернет у самих укриттях.

● Дошкільна освіта (ЗДО):

- 407 із 577 (71%) забезпечені Інтернетом;
- із 376 ЗДО, що мають укриття, у 257 (68%) наявний Інтернет у самих укриттях.

5. Заклади охорони здоров'я (ЗОЗ)

Із 400 закладів:

- 309 (77%) мають доступ до Інтернету;

- Із 115 ЗОЗ, що мають укриття, у 100 (87%) забезпечено Інтернет безпосередньо в укриттях.

6. Пункти незламності

З 421 пункту незламності 393 (93%) забезпечені широкосмуговим доступом до Інтернету.

Одеська область впевнено крокує до цифрового майбутнього, активно розвиваючи доступ до сучасних технологій у ключових сферах життя: соціальному захисті, освіті та охороні здоров'я. Особливу увагу приділено забезпеченню Інтернетом укриттів, що не лише підвищує рівень безпеки громадян, але й сприяє створенню комфортного та інноваційного середовища навіть у кризових ситуаціях.

Екологія та природні ресурси Одещини

Охорона навколишнього природного середовища

Одеська область – приморський і прикордонний регіон України зі значним науково-технічним, промисловим, аграрним, транспортним, туристичним потенціалом. Це економічно самодостатній рекреаційно-туристичний приморський і прикордонний регіон України з унікальною природою. Територія області розміщена переважно у степовій, частково – лісостеповій природних зонах. Це визначає її високий агровиробничий потенціал та багаті рекреаційні ресурси. Водночас природа краю відзначається маловодністю та вкрай малою лісистістю. В цілому рівнинний рельєф території сприяє інтенсивному господарському освоєнню краю.

Атмосферне повітря

Кліматичні особливості Одеського регіону, значне збільшення автомобільного парку, його старінням та поганий стан доріг, збільшення інтенсивності потоку на дорогах стали основними причинами високого рівня забруднення атмосферного повітря. Негативний вплив на довкілля мали викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря стаціонарними джерелами виробничих підприємств, майже три чверті цих викидів забруднюючих речовин області (75 %) спричинено підприємствами постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, 25 % – підприємствами переробної промисловості. Також, однією з основних причин забруднення є використання суб'єктами господарювання паливних генераторів, через тривалу відсутність електропостачання у області, пов'язаною з пошкодженням енергетичної інфраструктури внаслідок вибухів від ракет та дронів РФ.

Стан атмосферного повітря в області задовільний, окрім міста Одеси. Протягом року в регіоні Одеси часто спостерігається високий атмосферний тиск, що погіршує розсіювання та створює умови до критичного накопичення у приземному повітрі шкідливих домішок, як від стаціонарних джерел, так і від пересувних транспортних засобів. Фіксуються концентрації деяких шкідливих речовин що перевищують гранично допустимі нормативи.

Земельні ресурси

Земельні ресурси Одеської області (3 331,4 тис. га) характеризуються надзвичайно високим рівнем освоєння. Найбільшою є питома вага земель

сільськогосподарського призначення – 2 588,18 тис. га (77,69 % території області), з них рілля – 2 077,04 тис. га (62,35 %). Землі лісогосподарського призначення, ліси та інші лісо-вкриті площі займають 223,41 тис. га (6,71 %). Землі водного фонду займають 210,74 тис. га (6,33 %).

Лісові ресурси

Одеська область є малолісною та лісо-дефіцитною. На одного мешканця області припадає лише 0,1 га лісу. Загальна лісистість Одеської області становить близько 6 %.

Площа лісових ділянок в області складає 220,1 тис. га, з них 203,9 га – вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки, у тому числі захисні насадження – 183,1 тис. га (83%) з них полезахисні лісові смуги – 49,8 тис. га.

Загальна площа земель лісогосподарського призначення, які знаходяться в постійному користуванні державних лісогосподарських підприємств Одеської області становить 140 423,1 га.

Для здійснення екологічної ініціативи в області було проведено ідентифікацію самозаліснених та придатних для створення нових лісів земельних ділянок державної та комунальної власності з метою їх подальшого використання для досягнення оптимальної лісистості України. Територіальними громадами області запропоновано під заліснення земельні ділянки площею 2 405,0 га (з придатних 4 016,84 га).

В рамках акції «За чисте довкілля» на території Одеської області у 2024 році висаджено 37 209 дерев та 11 198 кущів.

Рослинний світ

Одеська область знаходиться у двох природних зонах: лісостепу і степу. Переважна більшість території області розташована у степовій зоні, лише на північному заході – у лісостеповій. Природна рослинність більшої частини області – степова.

Північна частина області розташована у лісостеповій зоні України. Тут зустрічаються лісові ландшафти. Найпоширенішими видами дерев є дуб, липа, клен, ясен, акація, вишня, черешня, верба, сосна та інші. Є лісова рослинність і на півдні, в плавнях дельти Дунаю, хоч і не займає там значних площ. В її складі переважають різні види верб. Серед них найбільш поширені верба біла та верба ламка.

З просуванням на південь з'являється більше степових видів, серед яких переважають трав'янисті види, що пристосовані до умов середнього зволоження та посухи. Спектр провідних родин складають айстрові, злакові, бобові, осокові, хрестоцвітні, лободові, гвоздичні, гречкові, зонтичні, шорстколисті тощо.

В районі Причорноморської низовини характерна лучна рослинність, що займає рівнинні ділянки прируслових та заплавних гряд і представлена угрупованнями болотистих, засолених, трав'яних боліт та болотистих лук. Болотна рослинність (очерет, рогіз) є характерним елементом плавнів Дунаю та приозерної рослинності. Солонцева та солончакова рослинність представлена досить незначними площами.

Значне місце у флорі області належить водній рослинності. Вона представлена невикоріненими вільно-плаваючими, викоріненими зануреними,

вкоріненими з плаваючими листками та повітряно-водними формами. Зазвичай зустрічаються тостера (морська трава), філофора (червона водорість), харові та інші водорості. В товщі води також численні дуже дрібні одноклітинні водорості (фітопланктон). Особливо розвинені діатомові водорості. Чисельність і біомаса планктонних водоростей найбільш висока в поверхневому шарі води, досягає в літній період декількох десятків мільйонів клітин на літр води.

Область має велику кількість рослин, в тому числі рідкісні, які занесені до Червоної книги України. Із «червонокнижних» видів тут охороняються, зокрема, сальвінія плаваюча, водяний горіх плаваючий, плавун щитolistий, меч-трава болотна, зозулинець болотний, білоцвіт літній, гвоздика бессарабська, ковила дніпровська та інші.

Перелік видів тварин і рослин, які підлягають особливій охороні на території Одеської області, затверджений рішенням Одеської обласної ради від 18.02.2011 № 90-VI, налічує 292 види рослинного світу, з них 155 занесені до Червоної книги України.

Тваринний світ

Фауна Одеської області різноманітна і представлена 1 500 видами безхребетних та більше 400 видами хребетних тварин.

Серед лісової фауни найчисельнішими є зайці-русаки, а степової – хом'як, ховрашок, тушканчик. Водяться також лосі, козулі, дикі кабани і кози, лисиці, борсуки, куниці, видри, єнотоподібні собаки та багато видів лісових птахів. На незамерзаючих ділянках Південного Бугу зимують лебеді, дикі гуси та качки.

Найчисельнішою та найважливішою як в природоохоронному, так і екологічному плані групою хребетних тварин області є птахи. Зареєстровано більше 320 видів птахів, серед них зустрічаються рідкісні види, як то: великий та малий баклан, сіра, руда, мала та велика білі чаплі, квак, крячки річковий пелікан рожевий та кучерявий, орлан-білохвіст та інші.

Серед земноводних найбільш чисельними є озерна та їстівна жаби, звичайна квакша та дунайський тритон, а серед плазунів – болотна черепаха, звичайний вуж, прудка ящірка.

Із ссавців особливий інтерес викликає єдиний представник ластоногих Чорного моря – тюлень-монах, окремі особини якого траплялися в українській частині дельти Дунаю на території Дунайського біосферного заповідника. У Чорному морі розповсюджені популяції дельфінів.

Із навколоводних звірів – мешканці прісних водойм: інтродуковані ондатра та єнотоподібний собака, а також рідкісні «червонокнижні» – горностай, річкова видра, європейська норка. В плавнях рідка зустрічається кіт лісовий.

Починаючи з 2020 року в Одеській області громадська організація Rewilding Ukraine займається відновленням екосистем в дельті Дунаю та в Тарутинському степу за фінансової підтримки гранту Європейського фонду повернення щодо диких тварин Rewilding Europe. Метою проекту стало повернення природного випасу в дельту Дунаю шляхом заселення трав'яних тварин, таких як водяні буйволи, європейські лані, лісові олені. До Тарутинського степу завезене стадо куланів, ланей, оленів благородних. Попри воєнні дії роботи продовжувались у 2024 році. На сьогодні багато тварин

адаптувалися та дали потомство. Це допомагає створити та підтримувати багатий на біорізноманіття напіввідкритий мозаїчний ландшафт з луками, водоймами та різноманітними рослинами, зменшити ризик виникнення пожеж та стимулює екотуризм в регіоні.

Стосовно ведення мисливського господарства необхідно зазначити, що в області зареєстровано 40 користувачів мисливських угідь, за якими закріплено 2,5 млн га угідь. З початку військової агресії РФ проти України використання мисливських тварин на території області не здійснювалось.

За даними зимових обліків чисельності основних видів мисливських тварин їх кількість зросла за останні кілька років приблизно на 72 %, а хижих хутрових м'ясоїдних тварин на 75 % за рахунок відсутності будь якого полювання. На високому рівні залишається чисельність хижих і шкідливих тварин, таких як: вовк, лисиця, єнотоподібна собака, борсук, шакал. Які сприяють розповсюдженню сказу і наносять велику шкоду не лише мисливському, а й сільському господарству.

Щодо іхтіофауни, то в річках і озерах водяться лящ, судак, сом, щука, сазан, окунь та інші види риб. Розводять товстолобика, білого амура, сазана.

В акваторії Дунаю зустрічаються види риб, занесені до Європейського Червоного списку: шип, атлантичний осетер, чорноморський та дунайський лосось, умбра, стерлядь, пічкур дунайський довговусий, йорж смугастий, білуга (найбільша серед риб, що мешкають в прісних водах) і інші. З промислових видів найціннішими є осетрові та дунайський оселедець.

Стосовно ведення рибного господарства в області необхідно зазначити, що рибогосподарська діяльність здійснюється за такими напрямками:

- промисловий вилов водних біоресурсів згідно укладених договорів на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах;
- в умовах Режиму спеціального товарного рибного господарства ;
- аквакультура.

У зв'язку з введенням в Україні воєнного стану, Одеською обласною державною (військовою) адміністрацією, військовими та прикордонниками введено заборону виходу плавзасобів суден флоту рибного господарства для здійснення промислового вилову водних біоресурсів у Чорному морі, Малому Аджаликському лимані, південній частині Дністровського лиману, частково річці Дністер, Шаболатському лимані, Тузловській групі лиманів, частково в р. Дунай та на озері Сасик.

Водні ресурси

Водні ресурси області складаються з запасів підземних та поверхневих вод. Запаси поверхневих вод на території області розподіляються нерівномірно. Північна та центральна частини території характеризуються обмеженими запасами води, а південь та захід, які тяжіють до річок Дністер та Дунай, мають великий запас води.

За наявною інформацією на території Одеської області нараховується 3 147 водозаборів, які належать 2 236 водокористувачам. Загальна кількість водопунктів складає 5 951, у тому числі артезіанських свердловин –

5 748, шахтних колодязів – 194, джерельних каптажів – 9.

Загальна протяжність водопровідних мереж в Одеській області становить 10 162,1 км, з них у незадовільному стані – 3 053,3 км, що становить 30,05 % від їх загальної протяжності. Протяжність каналізаційних мереж складає 1 886,4 км, з них у незадовільному стані – 857,3 км, що становить 45,4 % від їх загальної протяжності.

Державний моніторинг поверхневих вод здійснювало Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю здійснював згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 758 «Про порядок здійснення державного моніторингу вод» та наказу Держводагентства України від 31.03.2021 № 233 «Про впровадження Порядку здійснення державного моніторингу вод». В рамках зазначеного, лабораторією моніторингу вод Південного регіону:

- на території басейну річки Дністер відібрано 982 проб та проведено 9 726 вимірювань показників якості води і властивостей ґрунту, відібрано 163 проби води (для визначення фізико-хімічних показників – 76 проб, для визначення хімічних забруднюючих речовин – 87 проб) та проведено 1 976 лабораторних вимірювань показників якості води;

- на території басейну річки Дунай відібрано 917 проб та проведено 4 698 вимірювань показників якості води і властивостей ґрунту, відібрано 253 проби води (для визначення фізико-хімічних показників – 57 проб, для визначення хімічних забруднюючих речовин – 196 проб) та проведено 1 504 лабораторних вимірювань показників якості води;

- на території басейну річок Причорномор'я відібрано 648 проб та проведено 3 205 вимірювань показників якості води і властивостей ґрунту, відібрано 123 проби води (для визначення фізико-хімічних показників - 41 проба, для визначення хімічних забруднюючих речовин – 82 проби) та проведено 1 081 лабораторних вимірювань показників якості води;

- по басейну річки Південний Буг відібрано 11 проб та проведено 80 вимірювань показників якості води.

Природно-заповідний фонд

Природно-заповідний фонд області (далі – ПЗФ) має в своєму складі 131 територію та об'єкт, загальна площа яких, становить 166 978,4471 га. Відношення площі природно-заповідного фонду до площі Одеської області становить 5,01 %.

За категоріями об'єкти ПЗФ Одеської області представлені наступним чином: 1 біосферний заповідник (Дунайський біосферний заповідник НАН України), 3 національних природних парки (далі – НПП) (Нижньодністровський, «Тузовські лимани», «Куяльницький»), 1 зоопарк, 1 ботанічний сад, 2 регіональних ландшафтних парки (далі – РЛП) («Ізмайльські острови», «Тилігульський»), 45 заказників, 25 парків-пам'яток садово-паркового мистецтва, 49 пам'яток природи і 4 заповідних урочища.

На територіях та об'єктах ПЗФ охороняються більше 194 видів представників рослинного і 382 види тваринного світів, які є рідкісними та знаходяться під загрозою зникнення.

У північних районах заповідні території представляють переважно дубово-ясеневі і соснові ділянки лісу, паркові насадження колишніх панських маєтків, де ще збереглися історико-культурні об'єкти (парк «Гетьманівський» у селищі Гетьманівка).

На півдні – це гирлові ділянки найбільших рік України Дунаю і Дністра з їх своєрідним ландшафтом і унікальною острівною системою та мережа причорноморських лиманів (Тилігульський лиман, Тузловська група лиманів (Шагани-Алібей-Бурнас), водосховище Сасик, придунайські озера Кугурлуй і Картал). Ці території включені до світової мережі водно-болотних угідь міжнародного значення, первісні природні комплекси яких зберігаються в Дунайському біосферному заповіднику НАН України, Нижньодністровському НПП, НПП «Тузловські лимани», РЛП «Ізмайльські острови» і «Тилігульський», заказнику місцевого значення «Лунг».

На заповідних територіях дельти Дунаю зустрічаються 63 % птахів, зареєстрованих на території України та 42 види птахів, занесених до Червоної книги України і Європейського Червоного списку.

Із загальної кількості територій та об'єктів ПЗФ Одеської області 7 є юридичними особами і мають відповідні адміністрації (Дунайський біосферний заповідник, Нижньодністровський НПП, НПП «Тузловські лимани», «Куяльницький», РЛП «Тилігульський», Одеський зоологічний парк та Ботанічний сад Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова), 37 територій та об'єктів знаходяться у віданні державних лісогосподарських підприємств, а решта об'єктів знаходиться у віданні установ Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України та органів місцевого самоврядування.

Відповідно до міжнародних зобов'язань, взятих Україною в рамках участі у Конвенції про охорону біологічного різноманіття, Рамсарської та Бернської конвенцій, Законів України «Про природно-заповідний фонд України», «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року», Національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.04.2021 № 443-р, Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695, Департаментом проводилась робота щодо створення нових заповідних об'єктів. У 2024 році створено:

- ландшафтний заказник місцевого значення «Чигринська балка» площею 579,18 га на території Раухівської селищної ради Березівського району, рішення Одеської обласної ради від 01.03.2024 № 635-VIII;

- ландшафтний заказник місцевого значення «Схили до Лунга» загальною площею 11,2134 га на території Саф'янівської сільської територіальної громади Ізмайльського району, рішення обласної ради від 01.03.2024 № 636-VIII;

- ландшафтний заказник місцевого значення «Коло глея» загальною площею 45 га на території Овідіопольської селищної територіальної громади Одеського району, рішення обласної ради від 01.03.2024 № 637-VIII.

У 2024 році до Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів

України направлено проєкт створення НПП «Буджацький степ» площею 9729,72 га на території Болградського району Одеської області для підготовки відповідного указу Президента.

Формування екологічної мережі

До складу екологічної мережі Одеської області включено землі природно-заповідного фонду, землі лісового і водного фонду, землі оздоровчого, рекреаційного призначення, території та землі, які є місцями мешкання і зростання об'єктів тваринного і рослинного світу, занесених в Червону і Зелену книги України, водно-болотні угіддя, малопродуктивні і деградовані сільськогосподарські землі як сполучні, буферні і відновлювальні елементи екомережі, яри та балки, пасовища і сіножаті.

Рішенням Одеської обласної ради від 20.05.2011 № 136-IV затверджено Регіональну схему формування екологічної мережі Одеської області, яка була розроблена Південним науковим центром НАН України та Міністерства освіти і науки України під науковим керівництвом Одеського національного університету імені І.І. Мечникова в рамках науково-дослідної роботи «Розробка регіональної схеми формування екологічної мережі».

За рахунок коштів обласного бюджету у 2020 році були проведені роботи щодо деталізації регіональної схеми формування екологічної мережі Одеської області.

На виконання вимог Порядку включення територій та об'єктів до переліку територій та об'єктів екологічної мережі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 № 1196, Департаментом забезпечено включення до Переліку територій та об'єктів екологічної мережі Одеської області територій та об'єктів ПЗФ та водно-болотних угідь міжнародного значення.

З міжнародних елементів екомережі на території Одеської області проходять 2 коридори – Нижньо-Дунайський природний регіон (М1) та Азово-Чорноморський (М2). З елементів національної екомережі України - V природних коридорів: Азово-Чорноморський (І), Прибережно-Дністровський (ІІ), Південно-Український (ІІІ), Галицько-Слобожанський (ІV) та Прибережно-Бузький (V). З елементів регіонального рівня запропоновано виділити 14 коридорів: Кодимсько-Савранський (1), Кодимсько-Слобідсько-Байтальський (2), Слобідсько-Ягорлицький (3), Кучурганський (4), Велико-Куяльницький (5), Тилігульський (6), Нижньо-Дунайський (8), Ялпузький (9), Катлабузький (10), Киргиз-Китайський (11), Сасик-Когильницький (12), Хаджидерський (13) та Чорноморський прибережно-морський (14).

Управління відходами (крім управління радіоактивними відходами), небезпечними хімічними речовинами, пестицидами та агрохімікатами.

В Одеській області створені потужності з оброблення небезпечних відходів. ТОВ «НВК «Укрекопром» та ТОВ «Утільвторпром» здійснюють господарську діяльність з управління небезпечними відходами на підставі отриманих ліцензій на здійснення господарської діяльності з управління небезпечними відходами. Всього експлуатується 1 демеркурізаційна установка та 2 комплекси по термічному знешкодженню небезпечних відходів ТОВ «НВК

«Укрекопром» та 1 комплекс по термічному знешкодженню небезпечних відходів ТОВ «Утільвторпром». Але, існуючих потужностей недостатньо. Система збору та оброблення небезпечних відходів не розвинута в сільській місцевості.

У 2024 році Департаментом організовано виконання робіт по збору та видаленню залишку непридатних пестицидів у кількості 135,5 тонн та 97,9 тонн упаковки (тари) забрудненої непридатними пестицидами в районах області.

На території Одеської області розташовані 556 місць розміщення побутових відходів, які експлуатуються з порушеннями вимог природоохоронного законодавства.

Системами вилучення та знешкодження біогазу оснащена тільки на Одеському міському звалищі ТПВ «Дальницькі кар'єри» балансоутримувачем якого є ТОВ «КЛІАР СІТІ», де побудована станція дегазації полігону, яка експлуатується ТОВ «КЛІАР ЕНЕРДЖІ», та здійснює збір та організований відвід (примусове вилучення) біогазу.

За даними звітності за формою 1-ТПВ обсяг зібраних та захоронених побутових відходів склав за 2021 рік – 503 718 тонн, за 2022 рік – 625 490 тонн, за 2023 рік – 830 226 тонн.

В Одеській області налічується 91 підприємство, які здійснюють операції з оброблення побутових відходів (збір, перевезення та захоронення на звалищах).

Стаціонарні пункти роздільного збирання відходів, сміттєперевантажувальні станції, сміттєсортувальні станції в Одеській області відсутні.

З метою формування та впровадження інфраструктури управління відходами 15 листопада 2023 року між Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України, обласною державною адміністрацією та органами місцевого самоврядування підписано Меморандум щодо реалізації Національного проекту будівництва заводів з управління відходами на території Одеської області з обранням 7 локацій.

В рамках угоди розпочато виконання заходів: підготовлено технічне завдання на виконання відповідного інвестиційного проекту «Участь регіональних та місцевих органів влади в провадженні законодавства ЄС у сферах захисту навколишнього природного середовища в частині формування належної системи управління відходами та розвитку інфраструктурних проектів в Одеській області» та направлено на розгляд членам робочої групи з питань розроблення Регіонального плану управління відходами в Одеській області до 2030 року, здійснено аналіз обсягів утворення на території області побутових відходів, прораховані оптимальні місця розміщення модулів з управління відходами та ведеться підготовка землепорядної документації для відведення земельних ділянок під їх розміщення.

За період воєнного стану в Україні внаслідок збройної агресії російської федерації на території області було пошкоджено/зруйновано 739 об'єктів житлової забудови, 17 об'єктів соціальної інфраструктури, 7 навчальних закладів, 18 об'єктів критичної інфраструктури та інші об'єкти. Обсяг утворених відходів від руйнування складає 138 485,24 т.

За наданою районними державними адміністраціями місцями тимчасового зберігання відходів руйнувань в області визначені частини існуючих звалищ побутових відходів, які не зайняті побутовими відходами. В Одеській області відсутні суб'єкти господарської діяльності, які здійснюють оброблення відходів від руйнувань або будівельних відходів.

Моніторинг довкілля

В рамках регіональної системи моніторингу довкілля області моніторингові дослідження виконують підвідомчі підприємства центральних органів виконавчої влади, до основних з яких відносяться: Гідрометеоцентр Чорного та Азовського морів, НДУ «Український науковий центр екології моря», Басейнове управління водних ресурсів річок Причорномор'я та нижнього Дунаю, Одеська філія ДУ «Держгрунтохорона» ДУ «Інституту охорони ґрунтів України», ДУ «Одеський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України». В рамках Державної системи моніторингу у галузі атмосферного повітря в області Департаментом встановлені і експлуатуються 2 пункти спостережень за забрудненням атмосферного повітря.

Розпорядженням голови (начальника) обласної державної (військової) адміністрації від 10.12.2024 № 1167/А-2024 внесені зміни до Регіональної комплексної програми з охорони довкілля Одеської області на 2024–2028 роки де передбачено виконання заходів з забезпечення моніторингу довкілля у 2025 році, а саме: розроблення програми державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря зони Одеська; придбання та встановлення обладнання пунктів спостереження за забрудненням атмосферного повітря; забезпечення функціонування, модернізації та технічного супроводу пунктів спостереження; обслуговування пунктів спостереження.

Документи дозвільного характеру

Протягом 2024 року Департаментом забезпечено підготовку документів щодо:

- видано 15 дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах природно-заповідного фонду загальнодержавного значення;
- затверджено 2 ліміти на використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення;
- погоджено 8 дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів ПЗФ місцевого значення;
- підготовлено 55 висновків з оцінки впливу на довкілля;
- розглянуто 55 проектів документів державного планування зі звітами про стратегічну екологічну оцінку;
- погоджено переліки заходів з поліпшення санітарного стану лісів для 3-х територій та об'єктів ПЗФ;
- надано 198 дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами суб'єктам господарювання, об'єкти яких належать до другої та третьої групи.

